

Pillák István felvétele

A Győri Fotóklub képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Túrák a Pireneusokban

5. oldal

Antos Árpád

Erdély

12. oldal

Szarvas István

A török riviéra

18–19. oldal

Kocsis József

Öregapám táncrea perdül

3. oldal

Kisslaki László

Kutyamennysország

11. oldal

Motesiky Árpád

Nyikita álma

27. oldal

Jéki László

A nagy hadron ütköztető

21. oldal

Lenkey István

Fa 7 – Pécsvárad

22–23. oldal

Dr. Vargha Dezső

Fejezetek a Gulag történetéből

24. oldal

Tartalom

Rónaky Edit:	
Kozármisleny ünnepe	4
Komlós Attila:	
Túrák a Pireneusokban	5
L. Csépanyi Katalin:	
II. Palóc Párnafesztivál	6
Bandi András: Fél évszázad	
Szigetvári Krisztián írása	7
Tám László rovata:	
A Győri Fotóklub képei	8–9
Videcz Ferenc:	
Lesifotók – 2.	10
Kisslaki László:	
Kutyamennysorság	11
Antos Árpád:	
Barangolások Erdélyben	12
Kardhordó Kálmán:	
Bélyegvilág	13
Kocsis József:	
„Szelíd szóra elindulni...”	14
Fiatalok oldala	
Versek, próza	15
Rejtvények, varázskép	16–17
Szarvas István:	
A török riviéra	18–19
Czupy György: A régi Sellye	
Szarvas István: Moldova-könyv	20
Jéki László:	
A nagy hadron ütköztető	21
Rónai Béla:	
Magyarul – magyarán	22
Lenkey István:	
Fa 7 – Pécsvárad	22–23
Dr. Vargha Dezső:	
Fejezetek a Gulag történetéből	24
Bányai Tamás: Jegyzetek	
Sziget: Soha és mindörökké	25
Trebbin Ágost: A Nékám patika	
Szarvas István írása	26
Motesiky Árpád (Szlovákia):	
Nyikita álma	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala	
Rónaky Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés	29
Az Alexandra újdonságai	30
Rádióműsor, könyvajánló	31

Varga Ilona az MR4-en

Varga Ilona, a Magyar Rádió népszerű Cigányfélórója, majd Cigányórója szerkesztője ezentúl nem hallható az MR1-en: a Táncsics-díjas újságíró átkerült a nemzetiségi adásokhoz, az MR4-re. A Varga Ilona által szerkesztett-készített műsor szerdán és pénteken kerül adásba a beás félórában, a 12-től 13 óráig tartó *Három szólamra* második részében.

A nemzetiségi adások az MR4-en kétórások, így valószínű, hogy a legnagyobb kisebbség is előbb-utóbb kétórás műsoridőt kap. Ezek a műsorok csak középhullámon és interneten foghatók, ezért jóval kevesebbekhez jutnak majd el Varga Ilona riportjai, mint a korábbi műsoraiban.

Varga Ilonát nemcsak újságírói tevékenységéért tüntették ki többször is, hanem 2007-ben megkapta a Káplár László Jó Ember Díjat, ez év tavaszán pedig a Pannon Példakép elismerést. Eddig is sokat tett a magyar és a roma kultúra terjesztéséért, emberségével sokaknak segített riportjai által. Csak remélhető, hogy nem szorul be a középhullám és az internet szűkebb keretei közé, és újra százezrekhez szólhat az éteren keresztül.

A Káplár László Jó Ember Díjas Varga Ilona

2009-ben Pécssett lesz az Operalia

Szeptember 19. és 24. között a kanadai Québec adott otthont a Plácido Domingo fémjelezte énekversenynek. Jövőre a döntőket Pécs rendezi, köszönhetően Plácido Domingo ez évi nagy sikerű pécsi koncertjének. A pécsi rendezést Québecben jelentette be Tasnádi Péter, Pécs polgármestere.

Az 1993-ban Domingo által alapított Operalia nemcsak a legjobb hangokat keresi, hanem minden hangfajban azokat a 18 és 30 év közötti fiatal énekeseket, akiknek személyisége, előadókészsége komoly művészi pálya ígérte hordozza. Évente mintegy ezer jelentkező küldi el a verseny párizsi központjába hangfelvételeit, közülük a tíz operaigazgatóból és a nem szavazó Domingóból álló zsűri negyven előadót juttat tovább.

Az idei döntősök között egy magyar is volt: Szemerédy Károly. A 29 éves bariton a versenyben a 3. helyen végzett. A két első helyezett: Maria Katzarava (Mexikó) és Joel Prieto (Spanyolország, Puerto Rico).

Web-ajánló: www.hetedhethatar.hu

184 szerzőnk 2422 alkotása olvasható a Hetedhétátár web-oldalán

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: **L. Csépanyi Katalin**

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számra: 1500 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a Bornus Nyomdában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

e.copy
másolószalon

névjegy **szórólap**
levélpapír **könyv**
prospektus **fotóalbum**
nyomtatása

www.edenscript.hu

7624 Pécs, Hungária u. 14.
Tel./fax: 72/227-350 info@edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!
Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

Öregapám táncrea perdül

Kicsikorom nagy varázslója, Horváth Béla öregapám előhívódik váratlanul, mintha derengő fényű képernyőn látnám, és merőben új szerepben, varázslatosban persze most is: buggyos, fekete térdnadrág van rajta, fekete mellénye alatt bőujjú, fehér ing lobog, gondosan igazított fekete vízhullámát eltakarja pörge kalapja; ebben az öltözékben szüremkedik át az idő rétegein, borpiros arccal, nevetősen.

Ajándék öröm az érkezése, akárcsak az a legelső volt, amelyik annyira beleégett az emlékezetembe, hogy nem halványodik, akárhányadszor is mesélem: apró gyerekként hogy csodáltam, amikor egyetlen nagy fuvintással képes volt ellobbantani a villanyégőt a szobánkban, többször is akár, úgy, hogy csak fújnia kellett rá, és fújt is teljes erejével, kidudorodott az arca, és amikor kiengedte, félelmetes sötét borult ránk, senki nem látszott; igazi csoda volt ez csalásról szó sem lehetett, hiszen a kapcsolótól gyanakvón messze parancsoltuk, és anyánk is vigyázta nagyon, rajta tartotta a kezét, nehogy lekattintsa csalárdul, erre nem lehetett módja, mégis mindegyre kialudt a villanykörte fénye, ahányszor kértük, hogy fújja el: borszinű arcát fölfújta gömbölyűre, eperorra ragyogott, és ragyogott a két szeme is sötétlőn.

Varázslóként érkezett később is, árvaságunkban: almát és diót bűvészkedett elő mélységesen mély zsebeiből, és amíg nálunk volt, egészszé lett, ami törött volt addig, apróvá a hasába, kertté újra a dzsungel. Aztán három nap egy esztendő, átbucskázott a fején: három napnál tovább sosem maradt. Hogy megint tudjatok örülni, ha jövök, mondta.

Pontosan emlékszem, hol ült a gyerekkori kertre néző verandánkon, és hol ültem én, ami-

kor a szájához emelte az orosz katonáktól kapott csontfuru lyukát: elámultam, ahogy megfújta öregapám, hogy éppoly fényes hangok szöktek ki a vékonyka hangszerekből, ahogy az illó volt a karsú formához, és ehhez illő volt a tömpe ujjak könnyed tánca is a lyukak fölött, röpdöstek madarasan, mintha levéltelen ágcsont fölött libbennének örömeinkben. Csodálattal néztem, hogy nagyapám ezt is tudja, és bár furulyázni azóta magam is megtanultam, visszanezve is csodálom játékát, mert ugyan tömpe ujjaim is formázzák a nagyapáméit, azok a táncos röpték, a madaras kedvű szállások hiányoznak belőlük.

Azt tudtam öregapámról, hogy fiatal korában az őrtilosi kovácsműhely harmonikás kézi fújtatóját esténként szívesen cserélte valóságos harmonikára, és később is kedvvel muzsikált együtt barátaival a törzshelyül szolgáló kiskocsmában; elmaradt ilyenkor sokáig, a felesége zsémbelt otthon emiatt, de érte menni sosem mert, a négy lány közül is legfeljebb Ilonkát küldte, ha már elkerülhetetlen volt a személyes invitálás. Kislányanyám tudta a módját, semmi „Papa jöjjön már haza”, ehelyett csak ennyit mondott szelíden: – Megvárom, Papa, amíg maradni akar. Majd együtt mehetünk haza. Persze, hogy simogatás volt a válasz, és dehogy is várta sokáig a kislányát, indultak hamarosan, jókedvű összekarolással. Talán mert senki az otthoniak között olyan szépen nem tudta énekelni kedves dalait, mint Ilonka lánya; felnőttként is szívesen énekelte, Karády hangján a mi életünkbe is átplántálta azokat.

Amikor eszembe jut Horváth Béla öregapám, többnyire a sokszor elmesélt történetek peregnek újra: hogy röstelkedett és nevetett magán, amikor vasutasként rossz vonatra szállva egy nap késéssel ért haza; hogy nevetett a nyomorúságán, amikor Ilonka lánya sietősen oldaléleket vasalt egyetlen jó nadrágjába, s emiatt meg kellett várakoztatnia barátait – ilyesféle kis epizódok. Nem gondoltam már arra, hogy valami újat hallhatok róla. És most mégis: a négy lány közül a legtovább élő, a most kilencvenhat éves Mariska (így szólították a családban, ma végig sértelenkedéssel) váratlanul ezt kezdte mesélni:

– A Papa híres volt a társaságban, hogy sok betyárnótát és balladát ismert. Szép, telt bariton hangja volt, kellemes volt hallgatni, sokszor jöttek érte, hívták, énekeljen nekik. Ilyenkor fizettek neki a nótákért, nem pénzt, persze, hanem az itókát, amit a társaságukban fogyasztott. Szívesen ment hát a Papa, szerette a társaságot, örült, ha énekelhetett, és persze a jó bort sem vetette meg, miért is ne ment volna. Gyakran egészen későig elmaradt, úgy kellett hazacsalogatni. Nótás kedve kifogyhatatlan

volt, dőltek belőle a betyárnóták, egyik a másik után. Különösen szerették a környéken ismert betyárballadákat.

Amíg hallgatom, arra gondolok, milyen jó, hogy ezt tudom róla, és csak sajnálni tudom, hogy sosem hallottam énekelni. Legalább akkor megénekelhettem volna, amikor anyámat utoljára meglátogatta, már nagybetegen. Ez a találkozás bizarr emléket idéz fel: velem egy szobában aludt, a mindig fűtetlen vendégszobában; lefekvéskor rácsodálkoztam a hosszúszáru, bokáig érő vászon alsónadrágjára, ami madzaggal volt megkötve a bokájánál, pizsama helyett ezt viselte éjszakára; az ágy szélén ülve megvárta, amíg lekattintom a villanyt, nem gondolt rá, hogy akár el is fújhatná, vagy hetvenhárom évesen már nem bízott magában, hogy sikerülhetne, nem érzett erőt ekkora fuvintáshoz; elfújhatta volna pedig, olyan hosszsan tartó, suhogós fuvintás hallatszott az ágya felől, hogy azt szó nélkül hagyni udvariatlanság lett volna, egyet lehetett tenni mégis, jóváhagyólag tudomásul venni a torokköszörüléssel leplezési próbálkozást. Az elalvás előtti, mélyülő csendben még arra gondoltam, hogy indokolható elővigyázatosság volt a nadrág szárát bokánál elkötnie.

Ilyen hosszú szárú alsót képzelek a csizmába gyúrt, buggyos fekete nadrág alá, a lobogó ujjú, fehér inghez illőt, ennek a különös öltözéknek kiegészítőjeként, amely olyan éppen, mintha egy betyárballada táncfeldolgozásának jelmeze volna, ebben ropja a táncot öregapám a képernyőn, ahol előhívódik zsufa termete; varázslat ez, igazi csoda, ahogy hajlong betyárosan szilaj mozgással, hetyke a tartása, csizmás lábát tekergeti, ujjjaival pattintgat ostorosan, kalapját a homlokába vágja, oldalvást, „fézsöderrel”, és szaporázva, cifrázva suttyan iramosan, máskor meg kényeskedve, tetszélőn mórrikálja magát. Akár álom is lehetne, erre gondolok, a villódzó képsorok ebben a zsongító délutáni csendben hajlamosak arra, hogy áttörjék a valóság és a képzelet világának vékonyka falát, és összezsússzanak a reális és virtuális világ különös figurái, szövevényes történései; itt azonban semmi álomszerűség és valóságfelettség nem jelenik meg, a fényviszonyok is a realitásoknak kedveznek, a kontúrok élesek, minden tapintható, öregapám mulató kedve átjön a képernyőn, valóságos a nevetése, és egészen életszerű, ahogy fölfújja borpiros arcát, kétoldalt labdányira dudorodik, eperorra ragyog; gyere, nézd te is, ezt látnod kell, mondanám Irénnek, de elkések vele, a nagy varázsló egyszerre kiengedi a levegőt, elfújja a lámpákat, kialszanak a fények, sötétségbe borul a képernyő is, csak valami különös rezgéshullám marad a levegőben, hortyogásra gyanakodhat, aki hallja.

Támogatók:

BIOKOM Kft.

Pécsi Vízmű Zrt.

BÉV Zrt.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

Iparos Kisvendéglő

Netmester Produkció

www.netmester.hu

**Következő számunk november 7-én jelenik meg
a Hetedhéthatárt az alapítástól támogató Szántó Dezső emlékére**

Rónaky Edit

Rónaky Edit

„Szeretni való világ”

Kozármisleny jubileumi ünnepe

Nagy ünnepe volt Kozármislenynek szeptember első hétvégéjén. Kiskozár és Misleny egyesülésének 80. évét és egyben várossá avatásának első évfordulóját tartották. A sokrétű, tartalmas, színes rendezvénysorozat megmozgatta a település apraját-nagyját.

A központi ünnepi megemlékezésre érkezve külső szemlélőként ámulva néztem ennek a rendezett városnak széles utcáit – szemrevaló irányító táblákkal –, tágas tereit, virágos kertekkel övezett szép új házait, az Assisi Szent Ferenc Betegápoló Nővéreinek látványos rendházát és a templomát, az iskola és a művelődési ház tájba simuló szép épületét. Megtudtam, hogy a városnak van saját szimfonikus zenekara, szórakoztató zenekara, nőegylete, sportköre, színjátszó csoportja, énekkara, tartanak nyelvtanfolyamokat, asszonytornát, sportfoglalkozásokat... Soká lehetne folytatni ezt a vonzó, sokszínű „szeretni való világot”.

Lépten-nyomon ismerősökkel találkoztam, akik Pécsről települtek át: vonzotta őket a nyugalom, a jó levegő, a horgászás, a tóparti séták lehetősége, a nagyváros-közeli emberi léptékű város sok előnye. Völgyesi Gyula polgármester, Tóth Sándor alpolgármester, Jámbor Attila alpolgármester okos

és áldozatos irányító-szervező munkája, a térség képviselőinek segítségével és a több nemzetiségű lakosság összefogása eredményezte ezt a dinamikus fejlődést. Ünnepi beszédében a polgármester hangsúlyozta, hogy milyen fontos számukra az ősöktől kapott értékek, hagyományok megőrzése, továbbfejlesztése, bővítése, az együttgondolkodás, a kölcsönös tisztelet. Ennek jeléül díszpolgári címet és kitüntetések adtak át a városért kiválóan munkálkodóknak. A városháza előtti térre helyezték el és avatták fel Balázs Balázs szobrászművész Forráskút című alkotását, mely több elemmel kiegészülve vizet permetező szökőkút-ként gyönyörködteti és frissíti fel majd az arra járókat. A két összenövő életfát ábrázoló carrarai fehérmárvány mélydombormű a két község összekapcsolódását és azt az életerőt is jelképezi, amely megtartotta Kozármislenyt az elmúlt évtizedekben, s lehetőséget ad a további növekedéshez, fejlődéshez. A művész a faágak egybefonódása közé játékosan belerejtette a jubileumi 80-as számot is.

A református templom impozáns épülete előtti tágas téren már állnak azok a szobrok, amelyeket az elmúlt nyáron nyolc művész alkotott, kik a városvezetéssel együtt létrehozták a „KM 8-ak 80” egyesületet. Balázs Balázs irányításával várhatóan még hét nyáron át alkotnak, hogy tovább szépülhessen az ő műveik, köztéri szobraik elhelyezésével is a város.

Az ünnepi műsort kiegészítő kulturális és szórakoztató programok közt minden korosztály megtalálta a kedvére valót. A gyerekek légváron ugrálhattak, csúzdázhattak, kézműves foglalkozáson ügyeskedhettek, fo-

Forráskút – Balázs Balázs alkotása

cizhattak, a kamaszok bringázhattak. Volt süteményverseny, üstben főtt és szabad tűzön sült ételek kóstolója. Bemutakoztak a helyi amatőr együttesek: énekesek, színjátszók, táncosok. Felelevenítették a helyi szüreti hagyományokat. Határon túlról is jöttek vendégek, felléptek együttesek. A képviselők a focipályán is megmutatták: hogy tudnak labdába rúgni. Az öregfalui római katolikus szentmise, a viseletes református istentisztelet és a horvát kápolna alapkövetétele arról vall, hogy a kozármislenyi polgárok Isten áldását is kérik városukra, életükre.

Megható volt egyik városlakó verses vallomása.

* * *

Lapunk, a Hetedhéthatár szintén kozármislenyi – itt működik a magazint kiadó cég, a Héthatár Bt., valamint itt él a lap szerkesztője, L. Csépanyi Katalin, s készíti a Mikszáth Kálmán utcában az aktuális számot.

A tervezett szökőkút látványképe a Forráskút szoborral

IPAROS KISVENDÉGLŐ

Pécs, Rákóczi út 24-26.

Tel.: 72/333-400, 30/9373-400

e-mail: info@iparoskisvendeglo.huwww.iparoskisvendeglo.hu

Nyitva: Hétfőtől szombatig 11.30 – 22.30

Vasárnap 11.30 – 16.00

Három teremben 20-tól 60 főig elkülönített rendezvény tartható.

Fischer János üzletvezető

- Étkezési utalványokat elfogadunk:
 - kék és piros színekben
 - Ticket Restaurant
 - Cheque Déjeuner
 - Sodexo Pass
- Üdülési csekket is elfogadunk
- Bankkártyával is lehet fizetni

Főétel rendelésekor gratisz jár egy adag húsleves metélttel!

Komlós Attila

Komlós Attila

Túrák a Pireneusokban – 5.

Navarra

Utunkat Navarra legnagyobb városában, a Pireneusok déli előterében fekvő Pamplonában folytatjuk. A történelmi hangulatú város az El Camino egyik legjelentősebb állomása, Baszkföld történelmi fővárosának számít. Gótikus stílusú székesegyháza 1397–1530 között épült. Pamplona folyója az Arga, partja mentén gyönyörű parkok terülnek el. Pamplona 16. századi erődítménye, az ötszög alaprajzú, monumentális citadella szintén megér egy hosszabb sétát.

Pamplona, főtér

Pamplona fő attrakciója a minden év júliusában megrendezett fesztivál, a San Fermín. A fesztivál kilenc napja idejére a város egyetlen hatalmas fieszta-területté alakul, ahol megállás nélkül szól a zene, zajlik a vidámság. A parti-folyam csupán akkor szakad félbe, amikor kezdődik a bikafuttatás, az Encierro. Reggel 8 órakor a dühödt bikák a város utcáin esztelen rohanásba kezdenek, miközben a piros-fehér ruhás fiatalok, a mozo-k tovább hergelik őket. A bikafuttatást követően a zajos fesztivál tovább folytatódik, éjjel-nappal. Ha Pamplonában járunk, nem hagyhatjuk említés nélkül Ernest Hemingwayt, aki 1923–1959-ig számos alkalommal ellátogatott a városba; első regényének, a Fiestának központi motívuma a San Fermín.

Pamplonából egy hangulatos középkori városkába utazunk tovább. Olite valóban olyan, mintha egy mese elevenedne meg, várának csipkés falai, titkos átjárói, tornyainak sokasága fantasztikus látványt nyújt. A várat körülvevő szűk utcák is rendkívül hangulatosak, és ami rögtön szembetűnik, hogy az évszázados tereket odaillo tartalommal töltik meg: a kereskedők kézműves termékeket, különleges gyümölcsöket, terméseket, teafüveket kínálnak stílusosan berendezett standjaikon.

Pamplona mellett Navarra másik „jelképe” a rendkívül száraz, sivatagos vidék, Bardenas Reales. Holdbéli tájra emlékeztető, vad környezetben járunk, ahol az erózió a márga-agyag-gipsz felszín szélszélyes alakzatokká formálta. A piramiszerűen kiemelkedő dombok az eredeti felszín magasságát mutatják – nem vélet-

Olite, fűszeres

Fotók a bikafuttatásról egy pamplonai üzlet falán

Bardenas Reales

lenül hívják őket tanúhegyeknek –, a felső részükön elhelyezkedő keményebb kőzetek megakadályozták az alattuk levő puhább, lazább rétegek lepusztulását. A területet átszövik a száraz patakmedrek, vízmosságok, a sós talajon élő növények a forrósággal küzdenek.

(A szerző felvételei)

Olite, vár

Bardenas Reales

L. Csépanyi Katalin

II. Palóc Párnafesztivál

Mátraderecske, szeptember 19–21.

K. Csépanyi Katalin

A mátraderecskeiek vendégszeretetét tapasztalták meg mindazok, akik részt vettek a háromnapos II. Palóc Párnafesztiválon. A Mátra északi részén található településre szén-dioxid gázfürdője, a mofetta révén már sokan rátaláltak és vissza-visszajárnak ide, és aki teheti, a gyógyulást összeköti családi üdüléssel. De nemcsak ez jelenti a közleg idegenforgalmát, kulturális örökségét úgy ápolja, hogy amiatt is érdemes felkeresni.

Négy kiállítás nyílt a párnafesztiválra: a Népművészeti Házban Hagyományörzőink címmel ma is alkotó népművészek munkáit mutatták be, a Nagymamáink öröksége című gyűjteményt a Polgármesteri Hivatalban, a Palóc vetett ágy kiállítást pedig a Mofettában. A több száz használati

Kis Roland kisbíró és a mátraderecskei asszonykórus, háttérben a Mofetta épületével

tárgyból és több mint ötven szentképből álló gyűjtemény a volt moziteremben látható. Ez utóbbi kiállításon olvasható: „Álmodtam egy szentképkiállítás létrehozásáról. Megvalósult. Zám Ferenc polgármester úr álmodott egy palóc életet bemutató állandó kiállításról. Megvalósult. Mindez csak úgy jöhetett létre, hogy a derecskei emberek összefogtak, szeretteik hagyatékát a falunak adományozták. Az álomból, a múltból jelen lett, amit a jövőnek adományozunk. Tisztelettel köszönöm mindenkinek. Kismagdi gyűjtő-szervező” – Kismagdi (Kis Istvánné) és Zám Ferenc polgármester mellett mások is mertek álmodni, s életre hívták a párnafesztivált tavaly, és megrendezték idén: Panyik Szeréna, a Mátraderecske Idegenforgalmáért Egyesület elnöke, Báder Miklósné Veronka, a Hevesi Népművészeti és Házipari Szövetkezet elnöke, valamint a polgármesteri hivatal dolgozói. Sok-sok segítő társuk akadt. Kellott is, mert a kisbíró zenés ébresztőjétől egész napos program volt szeptember 20-án, szombaton: palóc zenés-táncos felvonulással, ételkóstolókkal, hagyományörzők találkozójaival (Bodony, Mátraballa, Szajla, Parád, Recsk táncosainak, együtteseinek részvételével), Zám Andrea, az egri Gárdonyi Géza Színház művésznének fellépésével, Delhusa Gjon koncertjével, a Message együttes zenéjével, tűzijátékkal, párnacsatával. A Népművészeti Ház udvarán szombat-vasárnap mesterség-bemutatók zajlottak, s a vasárnapi búcsúval fejeződött be a háromnapos vigalom.

Mátraderecske két testvértelepülése is megtisztelte a párnafesztivált: Bakó István, a Hajdu-Bihar megyei Derecske város polgármestere családjával látogatott el Mátraderecskére, és küldöttség érkezett Erdélyből is, Gyergyószárhegyről, Gábor László polgármester vezetésével.

Kiállítás a Népművészeti Házban

Zám Ferenc és Bakó István

Gyűjtemény a Polgármesteri Hivatalban

Palóc konyha a kiállításon

Kiállítás a Mofetta aulájában

Palóc élet- és szentképkiállítás

Bandi András

Bandi András

Magyarsáron (Erdélyben) immár tizenkilencedik alkalommal rendezték meg a falu ötvenéves születésnapjának kortársalkozóját. Az egész közösséget megmozgató eseményen készült képek csak egy halvány kísérlet lenyomatai a bensőséges hangulat felidézésére.

Ötven év. Nem tudom, sok vagy kevés? Fél évszázad. Hosszú idő. Régen, gyermekkoromban a hatvanéveseket már nagyon öregnek tartottam, és most, alig egy évtized választ el tőle, a hön áhított nyugdíjas kortól. De vajon, hányan fogjuk azt megérni? Nem tudni, és ez így jó.

Bizonyára ti is így vagytok vele, de nekem álmaimban mindig a régi, gyermekkori emlékeim sejlének fel. Az első iskolai nap, még a régi „magyar iskolában” – aminek ma már nyoma sincs –, utána folytatás a „román iskolában”, majd felsős korunkra felépült az új, akkor modernnek mondható, ma is működő iskolánk, ahonnan nyolcadikosan elballagtunk. Magyar tagozatról. Ki, az életbe. A falusi emberek első generációjaként, akiknek a szüleik már más sort, szakmát, érettségit szántak adni a kezébe. És én úgy érzem, ezzel az eséllyel mindnyájan éltünk. Tudom, hogy ez közhely, de azért a mi időnkben is történt egy és más: megjelentek a faluban az első lámpás rádiók, majd kissé később a fekete-fehér tévék, és ez akkor nagy szenzáció volt. Élőben láthattuk a Holdra szállást! Kazetofonnal sétáltunk az utcán, a stran-

don. És boldogok voltunk, mert a gyermekkor, az egy visszafordíthatatlan álomvilág, még beteljesületlen álmokkal, vágyakkal.

Kissé később, már a felnőttkorunk hajnalán, tanúi voltunk egy letűnő világnak. Nagypáink és nagyanyáink nagy titokban még elénekelték, vagy szavalták a Himnuszt és a Szózatot, vagy a „Talpra magyart”. Szüleink már mélyen hallgattak minderről. Nem ismerték, vagy félttek? Minket féltettek? Megalkudtak, és túléltek? Nem tudni. Beleszülettünk

a „népi demokráciába”, és azt szenvedtük évtizedeken át. Bár mi ezt, akkor még nem észleltük. Csak néha az volt a furcsa, hogy miért is a dákok a mi őseink? Aztán dolgozni kezdtünk, családot alapítottunk, gyermekeket neveltünk. És egyszer csak a nagy lendület kifűjt. Álszerűen még azt is mondhatnánk, hogy mi vagyunk a rendszerváltó generáció. De nem szabad elfeledkeznünk a nagyszüleinkről sem, akik még magyar állampolgárként születtek, és végigéltek két világéget vagy éppen a szü-

leinkről, akiknek magyar nyelven csak négy osztály elvégzése adatott meg, de becsülettel felneveltek minket.

Ámde, ez már a múlt. Tekintsünk előre. Örülünk gyermekeinknek, akik már mind tanult, diplomás emberek, és lassan egész Európát belakják. Szerintem, nekünk az a feladatunk, hogy ők is Magyarsárost érezzék szülőföldjüknek, szüleik szülőföldjének, és ide HAZA jöjjenek, feltöltődni.

És akkor, még nincs veszve semmi.

A Mecsek Táncegyüttes Spanyolországban

Asztúriától Katalóniáig, 2008. augusztus 13–27.

Az 53. születésnapját ünneplő Mecsek Táncegyüttes idén meghívást kapott két spanyolországi fesztiválra is. Korábbi években az együttes járt már Kanadában, Tajvanon és Európa számos országában. Most másodjára tértek vissza Spanyolországba. Tolmácsként csatlakoztam a csapathoz, hogy együtt tegyük meg a csaknem 6000 km-es utat. Odafelé és visszafelé is

Avignon mellett szálltunk meg; az út így sem lett rövidebb, csak elviselhetőbb. Az északnyugati Asztúria tartomány már majdnem a „világ vége”, ahol nagy szeretettel vártak bennünket. Oviedótól 120 km-re nyugatra, az óceán partján, La Caridad nevű kis faluban volt a szállásunk. Az évről évre megrendezett fesztiválon ezúttal a magyar együttesen kívül még az Oroszország-

ból érkezett kalmükök mutatkoztak be. Négy fellépést is szerveztek a Mecsek Táncegyüttes számára: kettőt helyben, egyet Luarcában és egyet Galícia tartomány keleti csücskében, Ribadeo nevű kisvárosban. A közönség valamennyi helyen szép számmal jelent meg, több száz fős közönség előtt zajlottak a fellépések. Ez nagy szó annak tükrében, hogy Asztúria népsűrűsége közmondásosan alacsony. A fesztiválok alatt azonban kis túlzással egy pontban sűrűsödik össze a tartomány valamennyi lakója. A fellépéseken a Kárpát-medence számos táncdialektusát sikerült bemutatni és megismertetni a helyiekkel. Ők pedig sok érdekeset meséltek nyelvjárásukról, hagyományaikról, és hogy miként élik ott a *Kantábriai kordillerák* és a *Kantábriai tenger* (valójában az Atlanti-óceán) ölelésében az életüket. A magyar csapat érkezése, és hajnalig tartó mulatozásai kissé felrázta a helyi éjszakai közéletet. Ide mindenképpen érdemes még visszatérni!

A turné második felvonásaként autóbusszunkkal átszeltük Spanyolországot, hogy több tartományon át eljussunk a katalóniai *Les Preses* falucskába, ahol immáron 26. éve rendezik meg Katalónia legrangosabb folklór fesztiválját. Egy kollégiumnak berendezett általános iskolában aludt együtt a több kontinensről érkező nácó;

voltak *burkina fasói*, *venezuelai*, *ukrán*, *kínai* és helybeliek számító *mallorcai* és *baszkföldi* együttesek. A feszes időbeosztás mellett mindenre jutott idő; óvodások tánctanítására, vulkanikus hegymászásra, *Besalú* óvárosának bejárására, 8 órás barcelonai tartózkodásra, sőt még az olimpiai vízilabda döntő megtekintésére is! A fesztivál minden percét professzionálisan szervezték meg, a fellépések egytől-egyig színvonalasak voltak.

Magyarországtól több ezer kilométerre ismét közelebb kerültem a magyar népzenehez, ami rendkívül hasznos dolog, ha már néptáncolni nem is tudok megtanulni. További sok sikert kívánok a Mecsek Táncegyüttesnek itthon és külföldön egyaránt!

SZIGETVÁRI KRISZTIÁN

Horváth József

Peti Sándor

Dezső László

Köllő Károly

Az ötvenes évek második felében Magyarországon a fotózás nagy lendülettel indult fejlődésnek. Egymás után alakultak meg olyan fotóklubok, melyek ma már jelentős szerepet töltenek be országunk kulturális életében. Tavaly a Mecseki Fotóklub, idén újabb két nagy fotóklub, a Kaposvári Fotóklub és a Győri Fotóklub ünnepelte fennállása 50 éves évfordulóját.

A Győri Fotóklub a magyar fotográfia egyik meghatározó közössége. Az 1958. vízöntő havának utolsó napján az alapító tagok kinyilvánították, hogy „személyes kedvtelésüket egymást segítő, összefogásra épülő közösségi formában kívánják folytatni”. Az alapító Osbáth Emil ma is aktív tagja a fotóklubnak. Az elmúlt öt évtized bizonyította, hogy amatőrök és hivatásos fotósok képesek egy klubban integrálódni, fontos számukra, hogy szerepeljenek képeik kiállítások falain itthon és külföldön. Jelenleg a klubtagság száma 75, ebből az állandóan kiállítók száma 25. Öröndetes, hogy az utóbbi időkben megnőtt a fiatalok érdeklődése a fotózás, a klubmunka iránt.

1990-ben a Győri Fotóklub kezdeményezésére alakult meg a hármashatármenti régió magyar, szlovák és osztrák fotósokkal létrehozva a Pannónia Vándorfotógalériát. A klub működteti 1999-től a Dalmácia Fotóművészeti Mesterműhelyt, 2003-tól pedig a Székelyföldi Nemzetközi Fotóművészeti Mesterműhelyt. A kor követelményeihez igazodva 2001 novemberében egyesületté alakult a fotóklub, melynek elnöke Dániel István, ügyvezető elnöke Szabó Béla.

TÁM LÁSZLÓ

Dr. Gottwald Péter

Dr. Alexay Zoltán

A Győri Fotóklub képei

Laposa Tibor

Dr. Kiss Tímea

Lantos Sándor

Adács Tamás

Videcz Ferenc

Lesifotók – 2. rész

Videcz Ferenc

6. Szabályos vagy szabálytalan?

ALDI diszkontáruház, fürdőruha-akció. A hölgyek válogatnak, egymás kezéből kapkodják ki az árut, dobozok, bikini alsók, felsők hevernek szanaszét. Egy csinos, harmincas nő dímás, flitteres, fekete egybeszabottat gusztyalga.

– Felpróbálok! – közli férjével, aki roszzat sejtve igyekszik minél távolabb kerülni. Mert próbafülke nincs, mellékhelyiség sem. Minek? Tíz-tizenöt perces vásárlásokhoz nem írja elő az üzleti szabályzat. Az ALDI a kisvásárlóké. (Tíz perc alatt legfeljebb két kiflit és vákuumcsomagolt parizert lehet venni.)

A hölgy kezdi magára szuszakolni – farmerre, pólóra – a fürdőruhát. Az emberek bémézkodnak. Áruházi alkalmazottak érkezik:

– Kérem, hagyja abba, ez így nem szabályos, zavarja a vásárlókat!

– Valóban? Akkor mondja meg, hogy volna szabályos!

– Fehérneműre...

– És az nem zavarná a tisztelt vevőket, ha bugyira vetköznék?

– Abszolút nem. Sőt! – válaszolja egy férfi az alkalmi szurkolók közül.

Az emberek nevetnek, a nő szeme villámlik, aztán ő is elneveti magát.

– Majd legközelebb! – hajítja vissza a szolidan szexi ruhadarabot a tárolóba.

Mindenki kissé csalódottan megy a dolgára. Ennyi volt a műsor.

7. Emberi?

Imádom a madarakat. Télen-nyáron kényeztetem őket, amit meg is hálálnak: házam környékén az átlagosnál nagyobb „népsűrűséggel” vannak jelen, s szelídségük is sok látogatómat meglepte.

A minap hátsó teraszomra kilépve, a vörösfenyő alsó ágán, alig kétlépésnyire tőlem egyik ismerősöm, egy rozsdafarkú tojó hirtelen tártta magát, s megpillantva rám köszönt:

– Csk! Csk! Cskesk!

Csőrében jókora óriásszúnyogot tartott. Önkéntelenül is megkérdeztem:

– Nem lesz az egyszerre sok neked?

Míntha csak értené, egyetlen szippantással bekapta az egészet. Aztán kétségbeesetten kapkodott levegő után, erőltetve a nyeldekli mozdulatokat. Elnevettem magam, mire sértődötten odébb rebbent. Elgondolkodtam: hová jutunk, ha már e parányi, kedves lények is emberi szokásokat vesznek fel, emberek módjára kezdenek gondolkodni, cselekedni?

8. Konok, mint a...

Tudom, a szóláshasonlat nem pontosan így kezdődik, de az a fontos, ami benne rejlik.

Már harmadnapja nem aludtunk, mert lányom magyar vizslája – egyébként játékos, szófogadó, kedves jószág – fél éjszakákat „üvöltött” egyfolytában. Mivel kutyapszichológiában van némi jártasságom, zseblámpát ragadtam. Sejtésem beigazolódt: a deviáns viselkedés okozója tüskés labdává gömbölyödött süni volt. Szaporán elő seprőt, személtapátot, és az eltévedt vándor néhány perc múlva már biztonságban elköcoghatott a hátsó udvar szőlőtökei közé.

Egy napig semmi nem zavarta nyugalomunkat. Aztán minden kezdődött előlről. De azóta már résen vagyok: az első gyanús hangokra irány az előkert! A mentőfelszerelés bevetésre készen vár a teraszon. Vajon ki unja meg hamarabb: Barka, én vagy a süni? Bár lehet, hogy utóbbi kifejezetten élvezi a számára újszerű potyautazást! Újabban már össze sem gömbölyödik. Vagy csupán kíváncsi, netán makacs, mint mi, emberek?

9. Én-tudat zavar

Egy illetékes úr nemrég udvarias e-mailben közölte velem: pályázatra beküldött verseimet nem áll módjukban értékelni, mert – bár a kiírásban nem szerepel – profik nem vehetnek részt a megmérettetésen. Egyébként őszintén sajnálják, mert verseim színvonala...

Ez így önmagában elfogadható, de... Másfél esztendeje egy rangos irodalmi lap szerkesztője tájékoztatott: profi szerzőkből álló, régi csapatuk olyan népes, hogy egy-egy publikálásra nekik is több lapszámnyit kell várniuk. Értsem meg tehát, ha amatőrök írásait nem áll módjukban közölni. Egyébként őszintén sajnálják, mert verseim színvonala...

Nevessek, vagy bosszankodjam? Egyiket sem teszem, csupán kutatok a memóriámban: valamelyik klasszikus írónk így szólt kora falusi tanítóinak társadalmi megítéléséről: „Parasztnak úr, úrnak paraszt.” Újabb érintőleges bizonyíték arra, hogy az elmúlt száz évben ebben az országban – világháborúk, forradalmak, rendszerváltások, árvizek, boka- és egyéb ficamok dacára – semmi nem változott. Aki nekem nem hisz, olvassa el vagy idézze fel József Attila Hazám ciklusát!

10. Állati pszichológia

Jóleső érzéssel figyelem, amint kedves vadászkiáltás barátaim habzsolják özpör-

költemet. Egyikük – szusszanásnyi szünetet tartva – megkérdi:

– Az őz és a szarvas húsa száraz. Hogy lehetséges, hogy a te főztöd levétől mégis összeragad az ujjunk?

– Mert az én főzőtudományom a pszichológián alapul. A legtöbb vadnak a négy lába elég, hogy időben kerekelt oldjon a vadászok elől. Amelyik erre nem képes, segítségre szorul. Bográcsterápiás szuggesztívó útján betáplálom a tudatutániájába, hogy nyolc lába van, pontosabban: adok neki még négyet. De mivel őz- vagy szarvas-futómű rendszerint nincs kéznél, sertésköröm is megfelelő implantátumnak.

A szemek egy pillanatra kikerekednek, aztán mindenki némán, egyetértően bólogat:

– Hát persze, világos!

Nevetni – teli szájjal – nem illik. Vagy inkább veszélyes. A gasztronómia és a pszichológia pedig – ha már mindkettőnek ilyen szép neve van – miért ne élhetne békességben egymással?

11. Rang teszi az embert

A vadászházhoz érve két éppen hazainduló osztrák vendégbe botlottam. Udvariasan odaköszöntem nekik egy „Vadászüdv”-öt, de ők úgy néztek rám, mint csuka az akváriumból.

– Ne strapáld magad, Feri bácsi! – igazított el Zoli, a vadór. – Rangos arisztokrata-származékok, egész héten senkivel nem álltak szóba, csak elszámoláskor jött meg a hangjuk.

– Akkor megérdemelnek némi farsangot! Ha megemelem a kezem, azonnal gyere, és közöld: Gábor szeretne beszélni velem. Ja, és szólíts gróf úrnak!

Odaléptem a két illusztris személyhez, és húszszavas német tudásomat összekapva bemutatkoztam:

– Uraim, gróf Franz Henrik von Wiedeczborg vagyok!

A két úriember lekapta fejről a tiroli kalapot, szertartásosan viszonzta bemutatkozásomat. Sürgős vészjelemlre Zoli máris mellettem termett:

– Gróf úr, tisztelettel, a fővadász úr szeretne beszélni önnel!

Barátságosan búcsút intettem az elképedt vendégeknek, akik közül egyik utánam szólt:

– Végre egy magunkfajta, rangbéli! Kár, hogy nem jöttél előbb, hiányzott a jó társaság!

Lám, az embereknek milyen kevés is elég az örömhöz! Mellesleg az sem közömbös, hogy háromnapos vendégeskedésem mindjárt egy kiadós nevetéssel kezdődött.

Kisslaki László

Kutyamennyország

Bodó már régi kutya volt a menhelyen. A személyzettel pertuban volt, illetve lett volna, ha megszólalt volna emberül. De mért is szólt volna? Eddig még egyáltalán nem adtak rá okot. A zaba jó volt, udvarra is mehetett a társaság. Hajókirándulásra ugyan nem vitték el őket, de hát ez nem egy unatkozó milliomos kutyák klubja, hanem egy kisvárosi állatmenhely.

Annakidején, mikor idekerült, mint fiatal gazdátlan egyed, azért még több volt a változatosság. Akkoriban még az öreg Bernát úr volt a nappalos. Na, ő egyszer elvitte őket egy olyan gyermekmenhelyre, ahonnan még az őrangyalok is kivestek.

A kékmackós gyerekek nagyon örültek, hogy a délutáni pihenő után játszhattak a kutyákkal, de legközelebb már nem mehettek. Bernát úr, törölte a programból, mert nem szerette volna, ha a védeneci megint bogarakat hoznának haza az árvaházból. Rá egy évre, aztán az öregurat bevitték egy szívinfarktussal a kórházba, majd onnan örök bentlakással egy kertbe, ahová fel volt írva, hogy feltámadunk.

Az még egy vidám-szomorú ünnepe volt a kutyáknak, ha időnként be-betért valaki, hogy kinézzen egyet közülük magának, hogy hazavigye. Azt a boldogságot nem lehetett leírni, ahogy az a kiválasztott eb érzett, miközben sebbel-lobbal összeszedte cókmojkját. És a többiek csalódását, amint visszazuhantak a hétköznapi szürkeségébe. Őt, Bodót, nemigen érdekelte az ilyesmi, mert már megtanulta az elmúlt nyolc évben, hogy egy olyan példány, mint ő, a kutyának sem kell.

Ahogy kinézett a téglavörös, loncsos bundájával, hatalmas lógó füleivel, amik hátszélben még a kávésfindzsa nagy szeméit is eltakarták; még kitömve sem vitték volna haza.

Ma is éppen ebéd után voltak, mikor bejött egy kedves, szomorú asszonyosság állatnézőbe, akit egyébként Líviának hívtak, s főnövére volt a Napsugár nevű idősek otthonának. Bodó hasra feküdt és szeretettel-sajnálatlalt nézte sorstársait, ahogy azok keservesen igyekeztek magukat szépnek, vagy különlegesnek mutatni. Egy rövidre nyírt uszkár-bakfis, ábrándos, felhős szemekkel a távolba tekintett, mint egy lírai költőkisasszony; mellette lévő ketrecben foxterrierkeverék ugrált felfelé a plafonig, mint aki éppen örökölt, de a legtöbbje eszeveszetten próbálta a másikat túlugatni. Legnagyobb meglepetésükre Lívia nővér egyenesen Bodóhoz ment, kezében már a kutya obsitlevelével és egy pórázzal. A meglepetéstől és örömtől szűkülő kutyát megsimogatta, majd öt perccel később már a menhelyből igyekeztek a Ferdinándi utcába, az idősek otthona felé.

A giccses nevű „Napsugár” az akácsor végén volt, korban a lakóihoz illő öreg park mélyén. Az otthon bejáratánál egy üres portásházacska guggolt, de éjszakánként, mikor nem látta senki, a roskadt oldalát a foghíjas kőkerítésnek támasztotta, mert különben összerogyott volna. Tudta, hogy ha meglátják, menthetetlenül lebontják.

Ahogy megérkeztek, Bodó hosszú láncot kapott nappali viseletre. Lívia elibe tett egy régi zománcozott tálat, amin Sobri Jóska elfogatása volt pingálva. A tál fülei mögé két nagypuskás, bajszos zsandár volt főtve, amint azok éppen ármányos, ferde szemekkel, kelepcébe csalják a lengőgatyás hőst.

Bodót ez egyáltalán nem érdekelte; jó étvágygal zabálta a paprikás krumplit. Lívia közben elsietett a főépületbe, mert ügyeletes volt az ebédeltetésnél.

– Szép kutyust hozott aranyoskám – mosolygott rá Perbál atya, a fehérhajú plébános a hármasszaltól.

– Legalább értelmes társam van, aki nem verekszik, és nem iszik – avval elsietett az üres tányérok a konyha felé.

– Nagy marha egy ura van szegénynek – szólt át a szomszéd asztaltól Wéber, a vaksi kalapos, mikor a nővér eltűnt a lengőajtó mögött.

– Közünkben laktak a Kertvárosban, míg élt szegény Icám – húzta közelebb a székét Perbálhoz.

– Az a... – hadd ne mondjam milyen – férj, majd minden éjjel részegen jött haza, mint egy állat, s a fél utca hallotta náluk a rumlit. Tavaly meg Pünkösdkor, a vasárnapi mise után éppen az udvarukban rugdalta Líviát, mert langyosnak találta a levest. Az meg szegény csak az arcát védte s nyöszörgött, míg ki nem jöttek a rendőrök, mert kihívtuk őket. De ahogy azok jöttek, úgy el is mentek. – Ez privát terület – mondták, s a civakodás, az szigorúan magánügy.

– Mi ezt valahogy úgy értelmeztük a szomszédokkal, hogy kijönnek, ha a férj az asszonyt már sikeresen agyonverte.

Erre nem válaszolt senki. Csend lett az asztalnál...

Bodó már rég bevágta az ebédjét. Még a lábasa széleit is olyan alaposan körbenyalta smirgli erős nyelvvel, hogy utána örökre eltűnt az egyik zsandár, Sobri betyár lábaival. Később lefeküdt az árnyékba félszemmel szunyókálni, csak úgy őrzőmódra. Egy arrajáró fáradt bogár is megállt egy versnyit pihenni Bodó orra előtt, s rácsodálkozott a parányi porfelhőkre, amiket a kutya álmában szuszantott, mert csukott szájjal szokott aludni.

Egy figyelmetlen félérett gesztenye álmában lezuhant a fáról, éppen a bámészko-

dó bogár elé, aki rémülten nekiiramodott a vakvilágnak. A koppanásra aztán Bodó is végleg felébredt.

* * *

Wéber úr, ahogy befejezte az ebéd utáni sziesztáját, megvárta Perbál atyát a hallban, s együtt elindultak a kavicsos leszórt sétányon a főbejárat felé. A félúton már türelmetlenül várakozott rájuk a cementből öntött sakkasztal. De az asznapi partiból nem lett semmi.

Váratlanul a portásház felől ordibálás, sírás és vad kutyaugatás űzte el a hatalmas park csendjét.

A két öregúr, ahogy tehetett iparkodott a zaj irányába. Mikor kiértek a parkból, megdermedve nézték a jelenetet. Egy káromkodó férfi ült egy zsámolyon és a bokájából dőlt a vér, amit Lívia nővér próbált éppen elkötni. A másik, egy rendőr, pedig a pisztolyát a csaholó, hörgő kutyára fogta, de zavarban volt, mert már rég elfelejtette, hogy ilyen esetre mit ír elő a szolgálati szabályzat.

– Megharapott a rohadék, löje le! – ordította a rendőrnek a sebesült.

– De csak azért, mert a férjem megütött – sírta Lívia, miközben kötözte az ura lábát.

Ekkor avatkozott be Wéber úr. Először a rendőrrel tetette el a pisztolyt.

– Azt tudja, hogy mi az, hogy privát terület, ugye? – és azt is, hogy mi a jogtalan behatolás? Nahát! A kutya csak a kötelességét teljesítette, ahogy ön is, őrnagy úr.

Igaz, hogy csak tizedes volt még, de jobb ilyenkor előléptetni pár ranggal. A férj káromkodva hazament, majd egy óra múlva megérkezett Lívia ruháival, amit hamarjában belegyömöszölt két kofferbe.

– Vedd tudomásul, közöttünk mindennek vége! – ordította, de már alig állt a lábán. Valószínűleg utánatöltött. Erre azt hitte a marhája, hogy az asszony sírógörcsöt kap és könyörög neki, hogy ne űzze el, de Lívia csak szelíden mosolygott.

Estére már a boldog főnövér elrakta ruháit a régi, üresen hagyott szolgálati lakásába. Később lement Bodóhoz, s a vacsoráján kívül vitt neki egy disznólábat is ajándékba. A kutya olyan boldog volt, hogy szinte szeretne volna az egész világot átölelni. Délután is kényeztették, simogatták s beszéltek is hozzá. Unokáról, családról, miegymásról. Ő csak okosan figyelt, hallgatott, s a beszélőnek néha úgy tűnt, mintha a kutya időnként együttérzően bólogatna. Egyébként, ami Bodót illeti, ő biztosan tudta, hogy ez itt a kutyamennyország. Titokban már remélte, hogy karácsonyra talán még egy portáspakát is kap.

Antos Árpád

Barangolások Erdélyben – 91.

Ötödik utazás (16. rész)

Moldovita

A Kárpátok keleti oldalán leereszkedve, gyönyörű erdős tájakon, bükk- és lucfenyők között haladtunk. A gerincről letekintve feltárult előttünk egy völgy, melyben a Moldovita folyó kanyarog. Leérve az azonos nevű falu közelében – ahol a Ciumirna patak a Moldovitába ömlik – a híres kolostorhoz értünk. A XIV. században itt fatemplom állt, melyet Alexander cel Bu fejedelem lebontatott és fallal körülvevett kőtemplomot építtetett a helyére. 1402-ben ezt egy földcsuszamlás romba döntötte. Petru Rares fejedelem (uralkodott 1527–1538-ig és 1541–1546-ig) a régi helyén új templomot építtetett. Az ökumené jegyében nyugat felé nyitott. A stílusok közös megjelenítésével egyesíteni próbálta kelet és nyugat építészetét és festészetét. Ezzel is akadályozva a törökök kelet felé terjeszkedését. Erődtemplomot emeltetett: 5 méter magas, közel másfél méter vastag ter-

A bejárati torony

mészkő falak veszik körül, sarkain tornyokkal. Sok helyen lőrésekkel, bizonyítva, hogy védelmi célra is készült. A kétemeletes, négyzet alaprajzú bejárati torony a keleti oldalon van. Dongaboltozatos emeleti terme egykor az őrség helye volt. A kaputól jobbra egy kerek, szintén

lőréses, kétemeletes saroktorony áll. Balra a négyszögletes harangtorony magasodik.

A kb. 60x70 méteres belső udvar közepén az Angyali üdvözlés tiszteletére felszentelt templom áll. Építészetében egyesül a hagyományos ortodox stílus a nyugati gótikával és a reneszánszsal. A nyugati oldal előcsarnokának falán elhelyezett felirat szerint az építést 1532. szeptember 8-án fejezték be. Festése 1573-ban készült el.

A templombelső görögkeleti elrendezésű, megőrizte XVI. századi jellegét. Egyediségét a külső fal alján, a festmények alatt körbefutó köpad és a padlason kialakított kis titkos helyiség jelenti. Ott rejtették el a kincseket és az ereklyéket támadások idején.

A belső rész legjelentősebb képe a kupolában Krisztus-Pantokrátor, alatta proféták és apostolok alakjával. A hajó nyugati falán a templomot Krisztusnak felajánló Petru Rares fejedelem látható családtagjai körében. A nyitott előcsarnok belső falán a Teremtés, vele szemben az Utolsó ítélet, a Kezdet és a Vég képsorai.

A déli oldal két gótikus ablakkal

A külső falképek festése kialakult rendszer szerint történt. A tetőzet alatt, a vakárkádokban a 7 arkangyal látható. Ismétlődnek, „körbeveszik” a templomot. Az oszlopokon katona-szentek (György, Demeter, Mercurie stb.) arcképei. A szentély falán 5 sorban a Mennyei és a Földi hierarchia ábrázolása, jelentős alkotás. A festmények filozófiai részében, a támpilléreken ókori tudósok (Platón, Arisztotelész, Szókratész és Püthagorasz) képei sorakoznak. Platón fején a csontváz a lélek halhatatlanságát jelké-

A szentély és a saroktorony

pezi. A tudósokat a gondolkodás királyaiként, koronákkal a fejükön ábrázolják. Kezükben a pergamentekercsek is kifejezik, hogy a tudományokkal foglalkoznak.

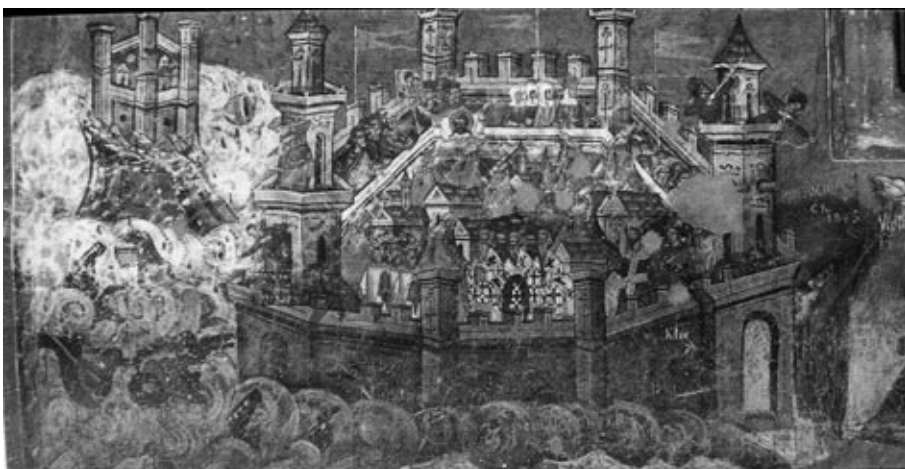
A déli fal közepét Jézus családfáját bemutató képek foglalják el. Mellette a Szűz Máriát dicsőítő himnusz 24 jelenete sorakozik. Ezek között látható az angyali üdvözlés, Mária találkozása Erzsébettel, majd Józseffel. Jézus születésének képét követi a három királyok látogatása, a menekülés Egyiptomba, és Jézus bemutatása a templomban.

A történelmi rész legérdekesebb képe Konstantinápoly 628-ban történt ostromát mutatja be. A város a Szűzanya csodatétele folytán megmenekült. Egy nagy szélvihar keletkezett, dörgött, villámlott az ég, és jégeső esett. Az ostromlók az utóbbit tüzesőnek vélték. Ezt szimbolizálják a képen a tornyok között repülő tüzes kövek. Az ostromlók zavarukban nem ismerték fel egymást. Ezért sajátjaikat gyilkolták. A képen a várostornyok egyezőek a templom tornyával. Ágyukat is látni, pedig az ostrom idején ilyenek még nem voltak, csak a festmény készítésekor.

A teológiai részben Jézust, mint tanítót mutatják be a képek.

Az udvar északnyugati sarkában áll az 1610–12 között épült emeletes palota, mely a fejedelem itt tartózkodásakor lakhelyéül szolgált. Vendégház is volt. Ma múzeum. Egyik legértékesebb tárgya Petru Rares művészien faragott karosszéke.

(A szerző felvételei)

Konstantinápoly ostroma

Petru Rares felajánlja a templomot Krisztusnak

Kardhordó Kálmán

Bélyegvilág

Kardhordó Kálmán

Az idei nyár vége sem múlt el a Magyar Posta bélyeg-kibocsátási kedve nélkül. Konecsni György és Zala György születési évfordulójára tervezett Művészetek IV. sorozat június 20-ra jelzett forgalomba hozatala elmaradt, várat magára (bízunk benne, hogy sorsa nem lesz azonos a Tinódi Lantos Sebestyén tiszteletére tervezettel), csakúgy a szeptember 2-i „Magyarországi zsinagógák” bélyegpár, de került helyükbe más. Nevezetesen a debreceni és a veszprémi állatkert 50 éves fennállására kiadott kisív 260-260 Ft névértékű bélyegével. (E kisívet primitívsége miatt jobb lenne elfelejteni! „Citrom-díjas”!)

Az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött 650 éves Képes Krónika egyik iniciáléját ofszet- és arany fólianyomással reprodukáló bélyeg június 20-án jelent meg. A díszes betűképben I. Géza és I. László szerepel, amint a legenda szerint templomhelyet kereső szarvast követnek. (I. Géza I. Béla királyunk idősebbik fia, 1074–1077 közt uralkodott; második, görög hercegnő feleségétől született fiai: Kálmán és Álmos. Képe bélyegeinken már eddig is szerepelt. I., Szent László – e bélyegen dicsfényvel feje körül – I. Béla fiatalabb fia, 1077–1095 közt uralkodott, igen jelentős, nagy királyunk. Több bélyegünk témája. Fia nem volt, leánya: Piroska II. Joannes bizánci császár felesége – görög nevén Iréne –, képe bélyegen is látható.

Augusztus 19-én bocsátotta forgalomba a Magyar Posta A Szent Korona zománcképei elnevezésű bélyegblokk sorozatának IV., záró tagját.

Nyáry Éva és Dömé Eszter művészek tervezte blokkon az abroncon szereplő Gábel arkangyal, Szent Demeter, Szent Damján zománcképét, a blokk alnyomatán a koronázási palást részletét látjuk. A korona fólianyomatú sziluettjén nyomon kísérhető a zománcképek elhelyezkedése a Szent Koronán.

Meglehetősen nagyvonalú a tájékoztatás az ún. általános forgalmi bélyegeket illetően. (Ezek példányszáma kiadáskor még nem ismert.) A forgalomba hozatal időpontja s a téma csak hozzávetőlegesen ismert, ami vagy megvalósul, vagy nem. 2008-ban az előre közöltekből eddig a Húsvét, Üdvözléttel (a

2005-ben kibocsátott, személyesítésre is alkalmas 20 bélyegképet tartalmazó ív értékjelzés nélküli, „Belföld” feliratú utánnyomása), Üdülési csekk került forgalomba. Várat magára a Magyar népművészet, Karácsony, Határország, Állatvilág, Uralkodók, Európa Kulturális Főváros Pécs, Védett hazai virágok címmel jelölt bélyeg, sorozatrész. Az Antik bútorok – ismertebben Székek – gyűjtői vonatkozásban érdekes: évek

óta jelzett, de új ábrával, új címmel nem adták ki, ugyanakkor utánnyomása folyamatos. Ezek részint fogazatukban, részint ragasztójukban eltérnek az első kiadástól. UV-fényben a papír is mutat eltérést. Az eltérések idővel ritkaságnak számítanak!

Kaptunk idén más, előre nem várt forgalmiakat: a 2005-ben kiadott 50 Ft névértékű Üzenet bélyegem elnevezésű 35 bélyeges ív utánnyomását értékjelölés nélkül, „Belföld” felirattal, miáltal korlátlan ideig, tarifaváltozástól függetlenül alkalmas szabványméretű levél és levelezőlap belföldi bérmentesítésére. (Gonoszkodva eszembe idéződik az „aranytyúk – aranytojás” példázat...)

Az ifjúsági bélyeggyűjtés fellendítésének célzatával 12 címetből álló forgalmi sorozatot ad ki a Magyar Posta FILAFALU elnevezéssel, részletekben. A 4. részlet – eddig 8 bélyeg – szeptember 2-án jelent meg. E kiadás érdekessége, hogy 6 játéklap is társítható hozzá, melyek segítségével a gyerekek játékos formában megismerkedhetnek a bélyeggyűjtés rejtelmeivel. (De ha nem 100, hanem 70 forintos címetekből állana a sorozat, levélben több gyermekhez eljuthatna.)

Hogy az esztendő hátralévő részében mit kapunk még bélyegben a Magyar Postától, az majd elválik...

Kamarás Klára

Kamarás Klára

Árnyakat űzve

Éjszaka van már,
hunyd le szemed.
Villódzó fények közt
visszavezetlek a múltba.
Add a kezed, sose félj,
csak csókolj újra, meg újra.
Volt, ami volt.
Most itt vagyok én:
múlt is, jelen is.
Semmit nem ígérek,
de az éjszaka árnyait
elűzni segít
hús testem és ez az ének...

Winkler András

Gyilkosság

Elfogtam magam,
mert elfogult vagyok,
borba fojtottam
sok gondolatot.

Iskolaudvar

Mint kidölt,
derék jó fákat
szedem fel az
elveszített ceruzákat.

Előrelátás

A másvilágnak
írok verseket,
mert jól tudom,
hogy ott
magam leszek,
de verseimben
társakra lelek.

Ivóknak

Az ivásnak
nincs jó vége,
a vége az eleje,
és elbutul,
aki iszik,
kibicsaklik
az esze.

Kocsis József

„Szelíd szóra elindulni...”

Rónaky Edit: *Nyelvteremtő utódaink. Gyerekkori szóalkotások.*
A Hegyibeszédeselek Baráti Társaságának 10. füzetek. Mohács, 2008.

Az olvasót invitáló cím gyerekvers részlete, Rónaky Edit közreadott tanulmányában olvashatjuk a vers egészét, önfeledten ritmizáló kisgyerek-fia korai-korabeli alkotását. Így kezdődik:

„Csillagszóró az égen,
palacsinta helyében,
tündértapsra meg kell állni,
szelíd szóra elindulni.” (i. m. 34. oldal.)

Elég, ha anya, aki ezt hallgatja, hát hogy ne rohanna ceruzáért az, aki anyaként nyelvész is. Rónaky Editet láthatóan rabul ejti a pillanat, és visszatekintve is gyönyörködve csodálja az idő felfénylő buborékait, elragadtatott pillanatvadászként, aki alkalmas eszközzel áll mindig készenlétben, ez nem is ceruzához, leginkább talán lepkehálóhoz volna hasonlítható, segítségével begyűjti és tartósítva megőrzi a legmegkapóbb pillanatokat, és felerősíti gombostűjével az idő szürke hátterére.

Aki arra vállalkozik, hogy az élet jelenségei közül „megörökít” bizonyos mozzanatokot, az magáról vall: hogy valaminek különös jelentőséget tulajdonít, valamit érdemesnek tart arra, hogy másoknak felmutassa, hogy velük újra és újra átélhesse a folytonosság csodáját. Rónaky Edit nyelv- és irodalomtanár, nyelvész, anyanyelvápoló lévén joggal gondolhatjuk: a nyelv nyugózi le, a nyelvnek tulajdonít kiténtetett jelentőséget. Ez így is van, ám nyelvi érdeklődése mögött mindig sajátos emberi viszonylatok sejlének fel, számára a nyelv arra nyújt lehetőséget, hogy a nyelvhasználóra figyeljen, és arra az élethelyzetre, amelyben megnyilvánul. Amikor a nyelvész szakszerűségével elemzi például az orvos-beteg kapcsolat nyelvi jelenségeit, a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberre figyel; amikor a 20. századi magánleveleket vizsgálja, a század világrengető eseményeinek sodrában is kapcsolattartásra törekvő katonaember szánandó sorsa érinti meg; amikor az ifjúság szellemes, magamutogató, hetvenkedő túlzásokkal teli nyelvét kutatja, arra a felismerésre vezet az olvasót, hogy a türelemmel, megértéssel és szeretettel körülvett fiatalok felnőttként is megőrizhetik ifjúkoruk nyelvteremtő erejét, játékosságát, nyelvi humorát.

Mostani dolgozata sem kivétel: a gyerekkori szóalkotások vizsgálatát ígéri a nyelvész az alcímben, a fölé rendelt cím azonban egyértelműen utal a személyes viszonyra: „Nyelvteremtő utódaink”. Ez a kettősség uralja a dolgozat egészét: az anyaggyűjtést a szülői-nagyszülői érdekelttség motiválja, az anyag elrendezését és elemző feldolgozását a nyelvész szakszerűsége jellemzi. A laikus olvasó rácsodálkozhat a kisgyerek szóteremtő leleményességére (kumpri, málnaszőr, ablakos ruha, vesztemény, gólyaidő, ringasztal, tengerírás, taslifüles, Nyugoszlávia, gorombázik, varangyol) és felidézheti saját gyerekeknek, unokáinak hasonló produktumait. A szerző a laikus olvasó számára is nyilvánvalóvá teszi: a szeretetteljes, szabad légkör, a családi együttléte meghittsége (és beszélgetésekkel, nyelvi játékokkal való telítettsége) adhat alapot a „nyelvi észjárás”, viselkedésmód, kreativitás kialakulásához. A szakmabeliek igényeit a nyelvi tények vizsgálatának sokrétűségével elégíti ki: az elemzés kialakított kategóriarendszere nemcsak a nyelvi produktumok csoportosítására teremt lehetőséget, hanem elvezeti az érdeklődőt a gyermeki szóalkotások forrásvidékére is. Nemcsak feljegyez és kategorizál, hanem eltöpreng: a világgal ismerkedő gyermeket mi készítheti arra, hogy ne csak átvegye a felnőttektől a megismert dolgok nevét, hanem azokat esetenként ő maga nevezze el?

Rónaky Editnek a múltat mába emelő tanulmánya betekintést nyújt abba a sajátos mikrovilágba, amelyben még természetes módon csapong a fantázia, természetesnek hat az abszurd, a szurrealisztikus gondolkodás és a metaforikus kifejezésmód. Mindamelllett sajátos időjátékra is alkalmat nyújt. Számomra meggyőző adalék annak bizonyosságára, hogy ami megtörtént valaha, az jelenvaló, az nemcsak felidézhető történés, a feledésből elővont emlék, hanem folytonosan bennünk létező jelenvalóság, és épp oly közvetlenül hat ránk, mint bármi, ami éppen végbemegy. Az idő folyásában az egymásmellettség és a mélység téri sajátosságai is jelen vannak: kiszélesedő sodra körbefolyja hordalékait (fotókat, naplórészleteket, cédulákat és nyelvészeti tanulmányokat), és esetleges téri rendjével felülír minden eredeti egymásutániságot. Itt és most hat ránk. Meglehet, Vonnegut is erről beszél Az ötös számú vágóhídban: „Az csak illúzió, hogy az egyik pillanat úgy követi a másikat, mint a zsinórra felfűzött gyöngyszemek, és ha elszáll a pillanat, akkor az örökre eltávozott... Állandó minden pillanat.” (33. old.)

* * *

Lapunk 22. oldalán Rónai Béla írása olvasható Rónaky Edit kötetéről.

Garázson kívül tárolónak, felvonulási épületnek, horgász háznak is használható

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácsra a Szőlőhegy,
Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Mádai Piroska

szombat délután

napernyős meleghullámok a betonon
 én még márciusra gondolok
 amikor még nem lehet eldönteni kell-e kesztyű
 és sapka

eső vagy hó lesz-e
 fáziskésés
 megöltem egy bogarat és felhívott
 egy régi tanítványom

úgy recsegett a vonal, hogy egy szavát sem értettem
 sírtam is pedig azt hittem nem tudok
 most már várom, hogy mi lesz
 és megtanulnék még egy nyelvet is
 azért mégis reménykedem
 a barna lencsék ízekre bontják a színeket
 és kontúrt rajzolnak a fűszálaknak
 lefejeztem a virágokat
 ettől most minden megnyugtatóan egységes
 és logikus

a járhatatlanságig

Rózsás A. Isabela

Van úgy...

Van úgy,
 hogy a társ nem lehet tiéd,
 hogy kisüt a nap
 amikor rá gondolsz,
 hogy borús az ég
 ha tükörbe nézel
 ...és keresel valamit,
 mi elveszett rég.

Van úgy,
 hogy a kezed nem fogja senki,
 hogy magányban találsz
 a megváltást,
 hogy eláraszt a tömeg
 egy meghitt pillanatban
 ...és megtalálsz valamit,
 mi tiéd volt rég.

Van úgy,
 hogy a sorok, a szavak elszállnak,
 hogy édesen,
 némán mesél a tekintet,
 hogy megbénult testünkben
 szebbek a vágyak,
 ...s' hogy új verset írtam,
 mit olvastál rég.

Fiatalok oldala

Prim Péter

A felhő és a körtefa

A hegyek lábánál egy tisztáson egyedül állt a körtefa. Körülötte csak a pusztta, és az óriás hegyek. Ha szép idő volt, a körtefa a napsütés melegétől táplálva elégedetten lengette ágait a szélben. Egy időben nagy aszály sújtotta a tisztást és környékét. Igazi fojtó szárazság, egy csepp víz nélkül hetekig, hónapokig. Ám az egyik ilyen forró napon, a hegyeken túlról érkezett hűsítő szelek szárnyán az életet jelentő puha felhő. Ahogy eleredt az eső, mohón szívta magába a hideg esővizet. Végre úgy érezte ő is él. Boldog volt. Aztán a felhő, ahogy jött, tovább is állt. De a fa várta hogy visszatérjen, mert nagyon megszerette az esőfelhőt. Nem is kellett sokáig várnia visszatérésére. Néhány újabb forró nap után ismét átbukott a hegyek fölött a felhő, melyet úgy várt. A felhő is felismerte őt és közelebb ereszkedett hozzá, miközben hűsítő esővízzel locsolta lombjait. Szeretlek, mondta a felhőnek. Szeretlek, válaszolt neki szinte azonnal. Egyre közelebb kerültek egymáshoz, az érzelm hatalmas energiát szabadított fel a felhőben és végtelen nyugalommal töltötte el a fát. Ekkor hirtelen, egy fényes, fehér és forró villám csapott bele a fába. Hiába, a felhőben olyan heves érzelmek gyűltek, amit csak a villám ereje tud kifejezni igazán.

Szeretlek, kiáltotta hangosan. És a szó mennydörgésként futott végig a pusztán, fel egészen a hegyek csúcsáig. Szeretlek, kiáltotta még egyszer, de a körtefa nem tudott válaszolni. Kettétörve feküdt a kiégett fűben, üresen, de harag nélkül. Nem haragudott a felhőre és a villámlásra, mert a felhőknek ilyen a természete, ha nagyon hevesek, villámokat szórnak, és olyan hangosan kiáltanak, hogy belereng a föld és az ég. A nap lassan átsütött a felhőn, egyenesen a körtefára. A felhő most halkán mondta, szeretlek, ne haragudj rám.

A kettétörött körtefa, szelíden a felhőhöz szólt:

Nem haragszom. Mivel felhő vagy nem mondhatok neked felhő énednek, ahogy én sem viselkedhetek másként csak körtefaként. Te villámokat szórsz, én körtét termek. Te a fellegekben élsz, és könnyeden suhansz át a legmagasabb hegyek fölött is, én pedig a földbe kapaszkodva ringok a szélben. Te maga vagy a feszültség és az erő, én pedig a nyugalom és a béke. Nem repülhetek veled, mert a gyökereim mélyre nyúlnak az anyaföldre. Menj és szállj a madarakkal, és locsold meg éltető vizeddel az egész világot.

A fa többé nem tudta azt mondani, hogy szereti őt, mert a villámcsapás olyan erős volt, amit még a kemény körtefa sem bír ki. A felhő még sokáig ott maradt felette és egyre csak azt kiáltotta: szeretlek. A felhő lassan továbbállt, de még mindig a körtefának kiáltott. A hegyek visszhangozták mennydörgő szavait, de a fa soha. Csak feküdt a földön és levelein a felhő esőcseppjei csorogtak le, majd felszívódtak a földre. Nem halt meg. Megvárta a napfény éltető melegét és megmaradt feléből új hajtást hozott. A felhő eközben, ahogy a fa kérte tőle, bejárta a világot, a madarakkal szállt és a földet öntözte. Nagy viharokban messziről visszhangzik kiáltása, hallgasd csak, hogy dübörög.

Dave Tyson Gentry gondolata		Vég-telenül tékozol Klastrom	Főzelék-növény Taliccskán viszed	Puskacsó mérete ... Ferenc író	Becézett Teréz Jelet vés	Irat-köteg	Hajó hátsó feléről	Disznótóros ajánd. Tanuló vezető	Elpuskázó Hátsórész
	1								
	Hibáz-tató Alfa				Ravaszdi Szám-tani alapműv.			Locsoló- cső	
Térel-választó	2	Lenti helyről Monori... színész nő		Kevert kar Indiai társ. csop.			Azonos mshg-k Kévékből kereszt	Törvény röv. Parkoló- hely	
		Illyés-mű ... példa Kevert cérna				Anatolij... sakk- világ- bajnok			Amper
Ámulatot kif. kérdés Végtelen biléta				5 Táv- recsegő	Elektron Hang- talan pudiva	Indulat- szócska Fejetlen bot		Puskát használ	Kén vj. Félig elodáz
			Kötőszó	Zoknilyu- kat varr Forté- lyoskodó				Fél ól Kevert fon	Mutató- szó Körülte- kintőek
	3						Félfa Előkelő	Névutó A tünetek	
		Azono- sak Zsidó állam	Balkáni népcso- p. Lombos növény			Falu- bélíje	Egyked- vűség Belső tufa		
Északi férfinév Mária becézve			Vas vj. Higany vj.	Este fele Falevél jelzője		Géptar- tozéka Zavart reális!			Fél iz
Hertz r. Düh		Bicska argó Irat- csomó			Disznó becenév 505			Eper fele Zavaro- san nyes	Tárgyrag Többsjel
			Földet lemar Kevert sár			Para- dicsom	Kevert lokní Becézve Lidi		
Házikó Ereje teljében lévő			Vérbő ember Kérdő- szó						Giga
					Rosszul adogat	Lidia becézve Csendes léc			Névelő Ebédelés
Kezdeti glaukó- ma Feltéve			Földet forgat Gomba- féle	Vajon elriad? Fejetlenül beás				Végtag része Hangta- lan trend	
		Esőn áll Csendes rém	Figyel- mez- tetés	Ellopja Idő jele			Tanuló vezető Szicíliai város	Társad. biztosítás Tört-i időszak	
Hozzá- kapcsolás Kerti virág					Ritka női név	Francia min. és forra- dalmár v.	Spanyol aj. Kicsike Részvény- társaság		
			Erdei gyümölcs Izzó					Horgony Jég igéje	
Mértéke- rendszer Kedves rókafi		Zava- rosan tép		Fél epa- min		Hosszab- bitá 500			
		Agyviz- sgáló készülék Fél őt		Fegy- lem			Lóerő Észak	Mező Lep ke- verve	
Többs- jel Fohász	Daráló Félig arab			Néma veret Félig mese		Naptári időszakra Id. szent röv.			Őn vj. Fejetlen mag
		Kicsiny. képző Nitrogén vj.		Bejgli jelzője Japán aj.			Hajós vödör		Amper Zérus
						Teendők			

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés nyereménye: Az emberi test atlasza c. könyv. Beküldendő Dave Tyson Gentry gondolata november 7-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

Az augusztusi számunk rejtvényének megfejtése: „A nemzeteket nem merőben a közös múlt, hanem ugyanannyira a közös jövő is tartja össze.” (Bibó István gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Kalmár Gábor (7624 Pécs, Tibor u.) olvasónk nyerte meg a Horgász enciklopédia című könyvet.

La Rochefoucauld gondolata	Dóm			Ablakhézag kitöltője Női név	Kutya igéje Közlek. tanint.	Becézett Izabella Hivatali helyiség	Előd Összeaszal	Szem. névmás Valóságos	Szemére vet Vél keverve	Oroszlánnév
	1									
	Időjár. jelenség Gyümölcs nedve						Kén vj. Kicsiny. képző	Valamit elvesz Patás állat		
2	Park-béli Tárgyrag				Szemüveg rég. Érem előlapja					Észak Honatyák teszik
Per vége Határrag					Porciózó Kimegy a fejéből költ.					Széken pihen Görög betű
	Bírói palást	E helyütt Személyével			Adónem Kérdőszócska		Semmi Belül kezes	1 Előadó r.	Csipkelődés Csendben zubog	
Marx főműve Versmondó				Félig eleven Védelméz		Szívárogatás Médi, Hédi társa				
				Virágféle Fővárosa Doha				Török uraság Névutó		
		Január eleje						Majdnem egy Összesen rövid.	EEEE Olasz aj.	
Széki madár Táncos mulatság			Kötőszócska Végtelen klán	Rangjelző Durva posztó		Keskeny betű	Fonák belseje	Gyilkol Kúszónövény	Bizalom része Angol söröző	
			Belül fater Fa része			Országos Tanács	Orosz folyam Hangtalan zakó	Egész Körül-belül	Csendben néz Fél toto	
Mohácsi mg-i szak-közép v. Sugár	Idő a fizikában	Betegek igéje Svédország aj.							Fővárosi sportklub	Névelő
									Lábizület	

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk egyéves előfizetését sorsoljuk ki. Beküldendő La Rochefoucauld gondolata november 7-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

Az augusztusi számunk rejtvényének megfejtése:
„A barátod az, aki mindent tud rólad, és mégis szeret.” (Elbert Hubbard gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk egyéves előfizetését
Szabó István (1163 Budapest, Lándzsa u.) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 239.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képben a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest **november 7-ig** borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet **50 szelet csokoládét**.

*Ésszel verekedjetek
Ti fenegyerekek.
Mert mögöttetek
Ti lököttek
Botos vénasszony közeleg!*

Az augusztusi számunk varázsképén a *tántit* megtalálók közül
BALOGH MERCÉDESZ ZOÉ (7700 Mohács, Tompa u.)
olvasónk nyerte az **50 szelet csokoládét**.

Szarvas István

A török riviéra

„Nagyon szeretem a magyarokat és a munkámat”

Szarvas István

Cengiz Alicel, a Suntimes utazási iroda török tulajdonosával a török riviérán, Antalyán, a Prima Hotel recepcióján beszélgettünk július végén, mikor kint negyven fokot mutatott a hőmérő.

Alic úr, hogyan született a döntése, hogy Magyarországon utazási irodát alapít?

1999-ben hoztam meg ezt a döntést, ekkor alapítottam a Suntimes céget. Korábban Németországban éltem, anyanyelvi szinten beszéltem az ország nyelvét. Tudtam, hogy a magyarok közül is sokan beszélnek ezt a nyelvet, és így könnyen meg tudtam értetni magam velük. A fő ok az volt, hogy úgy gondoltam, Antalya nagyon közel van Magyarországhoz. Két óra tizenöt perc az utazási idő repülővel. Tudtam, hogy a magyarok nagyon kedvelik Törökországot. Felmértem utazási szokásaikat. Ezek voltak azok az évek, amikor megnőtt az érdeklődés Törökország iránt. Ezért döntöttem, hogy utazási irodát alapítok Budapesten.

Árulja el: a török riviéra milyen különlegességet tud nyújtani, miért ide jönnek és ne máshová a magyarok?

A magyarok tíz évvel ezelőtt kezdtek ide többet járni, ebben az időben az apartmanos hotelek iránt érdeklődtek főként. Az all inclusive (korlátlan étel és ital fogyasztás) eljárást, amikor először bevezettem, sokan csodálkoztak és nem voltak biztosak benne, hogy életképes lesz. Örömmel tapasztaltam, hogy egy-

Cengiz Alicel, a török tulajdonos és a szerző

re többen érdeklődnek iránta és növekedett az ide utazók száma. A buszos utak után, amelyek korábban jelentős számban voltak, például Isztambul, Canakkale, Tekirdag, elkezdtek repülővel jönni a magyar turisták, mivel Antalya busszal messze van.

Ami a kérdésnek azt a részét érinti hogy miért érdemes idejönni? A válaszom a következő: a magyarok szere-

lik a kultúráját. A százötven éves oszmán birodalmi hódítás révén összekötődött a két nép. A törökök szeretik a magyarokat, ha a bazárba mennek, a törökök nagyon örülnek nekik, keblükre ölelik őket, és felcsillan a szemük. Az a tapasztalatom, hogy a magyarok nagyon szeretik a török kultúráját. Itt az antalyai régióban fennmaradt sok ókori műemlék. Példának említeném az Antalyától 42 kilométerre keletre Belkis nevű település körzetében található Aspendosnak a romjait. Ma leginkább csodálatos építésben megmaradt színházáról ismeri a világ, amely 1800 évvel ezelőtt Marcus Aurelius császár uralkodása alatt épült, 15 ezer férőhellyel.

Megemlítem még érdekességként a 2006-ban elkészült Rixos Premium Hotel szomszédságában, Belekben a hatalmas trójai faló lábába épített csuszákat. Korábban csehekkel is szerveztem utazást, de ők nem annyira érdeklődtek a kultúra iránt, mint a magyarok, akik „éhesek” az információra. Ez is az egyik ok, hogy kedvelem a magyarokat.

(folytatás a 19. oldalon)

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2008. év hónaptól

12 számot
1500 forint előfizetési áron

Név:

Település: Irányítószám:

Utca, házzszám: Postafiók:

Tel./fax:

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendő)

Egyéb megjegyzés:

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

e.graphic stúdió

• Egyedi könyvek

teljes kivitelezése
akár 50-100 példányban is

• Hetilapok, periodikák

tördelése és komplett
nyomdai kivitelezése

• Színes plakátok készítése

30×60 cm méretig

• Színes és fekete-fehér

fénymásolás és nyomtatás

Nyitva:

Hétköznap 08.00-19.00

7624 Pécs, Hungária u. 14.

Tel./fax: 72/227-350

info@edenscript.hu

(folytatás a 18. oldalról)

Nagyon sok orosz szót hallani! Az oroszok szeretik a törököket és fordítva?

1994-ben kezdődött az orosz piac bővülése. Először nagyon sok holland és német turista járt itt. Főleg Nyugat-Európából jöttek vendégek, majd később

Antalyai tengerpart a Prima Hotel teraszáról

csökkent a számuk. A '90-es évek közepén nem volt vízumkényszer, ma már van, de amit fontos tudni, hogy Törökország meleg éghajlatú, ezért nagyon szeretik a tenger közelsége miatt. Nagyon sok kulturális lehetőség van számukra: a korábban említett Aspendos színház előadásait nagyon kedvelik, aztán a yachttúrákat Kemer kikötőjéből a nyugati partok mentén, a híres phaselisi öbölbe. Sokan már több éve járnak ide, vannak, akik üdülőket vásároltak, nem mindenki megy szállodába. Sok szálloda van orosz tulajdonban, ezekben saját nemzetüknek kedvezőbb áron adják szolgáltatásaikat, második otthonként tekintenek Törökországra.

Szavaiból a magyarok szeretete csendül ki, gondolkozott azon, hogy a törökök is utazzanak Magyarországra?

A törökök szívesen utaznak Magyarországra. Arra törekszem, hogy mikor a Suntimes charter gépe nincs tele a visszaútnál magyarokkal, akkor a törökök utazzanak Magyarországra. Megnézhessék a sok szép nevezetességet, Gül Baba sírját, Szentendrét, Esztergomot, Visegrádot a Hősök terét, amit én is csodálok. A múlt héten egy bankban dolgozó ismerősöm utazott családjával Törökországból Budapestre. Én is odautaztam és mentem velük, mint idegenvezető és megmutattam a különleges helyeket. Igyekeztem megismertetni velük a magyar gasztronómia különlegességeit, aminek nagy csodálója vagyok, és soha nem unok bele, és mindig új oldalait ismerem meg. Minden évben három-négy alkalommal családommal elutazom Magyarországra.

Van olyan gondolata, amely nem szerepelt kérdésként és szívesen megosztaná olvasóinkkal?

Az a véleményem, hogy az ember akkor tudja igazán jól végezni a munkáját, ha azt csinálhatja, amit nagyon szeret. Nálam szerencsére így van. Nagyon szeretem Magyarországot és a magyarokat, és a munkámat, a turizmust. Jövőre lesz tízéves a Suntimes utazási iroda, ezt szeretném megünnepelni valami különlegességgel, meglepetést nyújtani a magyar vendégeknek. Ezen törjük a fejünket.

A bulletinjükből olvastam, hogy lehet apartmanokat vásárolni Törökországban. Mondana erről valamit?

Ennek a kérdésnek munkatársam, Samu Veronika a szakértője, aki mindent elmond Önnek.

Ha valamire kíváncsi, kérem, szívesen közbe – kezdte mondandóját a huszonegy éves, nagyon csinos, barnahajú magyar hölgy, majd így folytatta: – Törökország 2006 januárjában egy új rendelet szerint megkönnyítette az európai, és ezzel a magyar állampolgárok lakásvásárlását Törökországban. Innentől kezdve semmiféle bonyodalmat és huzavonát nem igényel a vásárlás. Ez vonatkozik lakásokra, villákra, telkekre. A Suntimes Utazási Iroda a Földközi-tenger legexkluzívabb részén, Belekben kezdett el foglalkozni az ingatlanok bemutatásával és információ átadásával a magyar turisták számára. Befektetésként kedvező régió pár évvel ezelőtt kezdett el kiépülni, így az ingatlanárak még alacsonyan vannak.

Miért pont Belek?

Belek az antalyai reptértől 30 kilométerre található! Ebben a régióban általában homokos a part, s a szépen gondozott, nagy parkokban hatalmas pineaerdők sorakoznak. Belek Törökországban a golfozók Mekkája, itt található az ország legjobb golfpályái, többek között a világon kilencedikként nyilvántartott Nemzeti Golf Club is. Hőmérsékletét tekintve a nyár meleg, párás, a tél kellemes, átlagban 15-17 fok, ezért a téli szezonban is igen sok az idelátogató! A leggyorsabban fejlődő régió, ami évről évre egyre jobban virágzik! Egyre több nyaralót, villát építenek és fejlesztik a környéket, hiszen a pihenni vágyók legideálisabb központjának tartják csendes és hangulatos környezetéért.

Mennyi az ára az ingatlanoknak, és mit tartalmaz az ár?

Az ingatlanárakra jellemző: körülbelül 1000 euro négyzetméterenként. Az ár tartalmazza: minden szobában a klímát (amivel hűtenek és fűtenek is egyaránt); a konyha- és fürdőszobabútorokat (általában minden lakásban

2 fürdőszoba van, az egyik közös használatú a másik egy hálószobához tartozik.); a konyhában van gáztűzhely, sütő, hűtőszekrény, illetve mosó- vagy mosogatógép. A burkolatokat a tulajdonosok választják ki, a falak színét is. A projektek legnagyobb része különböző extra szolgáltatásokkal rendelkezik: 24 órás biztonsági szolgálat és Guest Relation recepcióval, fitness-terem, sauna, biliárdterem, bár, a lakások alsó szintjén hatalmas medence (és gyermek medence), csúszdapark, játszótér, autóparkoló. Amint megkapják az engedélyeket, a folyó partjára, ahol a lakások nagy része épül, egy kikötőt fognak kiépíteni,

Bilek Clara, a szerző és Samu Veronika

ahonnan kis hajóval beviszik a lakókat a tengerpartra (kb. 1 km).

Milyen lehetőségek rejlenek a megvett apartmanokkal?

A lehetőség abban rejlik, hogy e lakások árai most kedvezőek, de pár éven belül, mikor már teljesen kiépül Belek, felmennek az árak. Tehát, aki szeretné jó helyre befektetni a pénzét, úgy hogy azon pár hónap múlva már 15-20%-os nyereség van, annak érdemes megtekinteni ezt a kínálatot. El lehet adni vagy üzemeltetni. Kiadni bérbe, akár magyaroknak, akár külföldieknek. Az építő cég azzal is foglalkozik, hogy segít (nem garantál) e lakások bérbeadásában, apartmanokat keres pihenés, nyugalom szempontjából. Télen, illetve tavasszal pedig az akkori kellemes éghajlat miatt nagyon sok a golfozó turista. Hiszen decemberben is körülbelül 17 fok a hőmérséklet, és ez igen kedvez a golfot kedvelőknek.

Aki nem golfozik, mit tud csinálni?

A közeli hegyekben (Salikkent) a téli sportokat kedvelőknek is akadnak lehetőségeik. A kirándulások és városnézések legmegfelelőbb időpontja a tavasz: Antalya 30 kilométerre található (Düden vízesés, Óváros, Hadriánus kapuja stb.), ókori városok maradványai vannak a közelben: az Aspendos, illetve Side, Perge. Nyugodtan kijelenthetem Önnek, itt nem lehet unatkozni – fejezte be az ismertetést a Suntimes Iroda munkatársa.

Moldova György

Ha az isten hátránézne...

Moldova új könyve az Ormánságról

Új könyvvel lepte meg tisztelőit a sokak által várt Utolsó tizedik kötete helyett a magyar könyvírás egyik legtermékenyebb mestere. A könyv riport és dokumentumok az Ormánságról. Az 1899-ben született Kodolányi János így ír erről a vidékről 1955-ben egy elbeszéléseiből készült válogatás előszavában: „Igazi megihletőm pedig az Ormánság parasztnépének rettenetes állapota volt, az ezer holdak közé bezárt pusztuló népé, amelynek sorsát borzadva, fölháborodva, lázadva, tehetetlenül szemléltem.”

Moldova György több mint egy félévszázad után hasonló siralmas állapotokról számol be.

A könyv érdekessége, hogy többi riportkönyvéhez hasonlóan a megírásához támogatást nem kért, viszont ellátást (szállást, ételt) igen, amit nem biztosítottak megfelelően. Így az írás megkezdése elején megsértődött és hazautazott, majd hagyta magát rábeszélteni, elsősorban Urbán Lászlótól, kiadójától és visszautazott. A könyvben leírja, van ahol név nélkül, van ahol névvel, ha nem teljesítették az ígéretüket, lehet az közjogi

méltóság, vagy minisztériumi sajtófőnök, vagy polgármester. A 74. évét betöltő, több mint nyolcvan könyvet megírt mester érdekes és alapos riportot közöl a tőle megszokott tárgyilagossággal, néha kesernyés humorral. A könyv összefoglalóját egy ormánsági polgármester mondataival lehet méltón kifejezni: „Mirajtunk az Isten sem segít. Azon ő sem tud változtatni, hogy 100 forintért agyoncsapnának valakit. El van itt rontva minden. Az emberek gyűlölik egymást. Még a malac búzéért is feljelentik a szomszédjukat. Ha ledózerolnák az egész Ormánságot, senkinek sem hiányozna, talán még észre sem vennék.”

Moldova György, Szarvas István és Urbán László

Czupy György

Emlékek a régi Sellyéről – 12.

Czupy György

Jelentés iskoláról, tanulókról, szülőkről, lakosságról – 1941.

Törvénytelen együttélés, házasságtörés, különélés, válás ritkán fordul elő, nagyon ritka a törvénytelen gyermek. Korcsmázók száma kevés, egyre fogy. Káromkodás, trágár beszéd az idősebb asszonyoknál is előfordul. A háborús évek alatt csökken a házasságkötés. Ritkák a verekedések. Börtönviselt emberekkel szemben elfogultak, tőle elfordulnak. Vallási szekta nincs a faluban. Lopások évente 3-4 esetben fordulnak elő, ezek is főleg tyúklopások.

A fiataloknál kihalt a dal, a népdal, a nóta. A templomban is alig énekelnek, ősi mondákat, meséket nem tudnak.

Gazdák rádiót az Olvasóegyletben hallgatnak, nem vásárolnak a magas díjazás miatt. A katolikus iparosok között megindult a földszerzés. A községben található: posta, táviráda, telefon, gyógyszertár, körzeti faiskola, gőzmalom, fűrésztelep, több sertéshizlalda, konyhakertészet, 1928 óta van villanyvilágítás, de a villany bevezetésétől még a jobb módú gazdák is idegenkedtek, mert a villamosítás idején az alapdíj előfizetését elhallgatták előttük. A járdák téglából készültek, ami több helyen javításra szorul. A községet Péccsel vasút és buszjárat köti össze. A községi artézi kutat csak kevesen használják.

Javaslatok:

1. óvoda, községi hősi emlékmű építése
2. községi gazdasági iskola létesítése
3. határban tagosítás
4. földigénylés kielégítése, több haszonbérlet biztosítás
5. háziiparok megteremtése (vesszőfonás, fonott bútorok, kosarak)
6. lakáshigiéniá fejlesztése nagyobb propagandával
7. népfürdő üzembe helyezése
8. vasárnapi munkák megszüntetése

Készítette: Káta József ref. tanító, körfelügyelő, aki a II. világháborúban a doni fronton hősi halált halt.

Összeomlás

A község állatállománya 1944. február 24-én és a front után 1945. január 9-én: szarvasmarha 651 – 143, ló 340 – 104, sertés 1377 – 106. Az adatok 216 gazdára terjedtek ki.

1944. március 19-én a német csapatok megszállták Magyarországot. 1944. március 31-én Puskás Elemér, a szentlőrinci járás főszolgabírója telefonon közli a község körjegyzőjével, hogy „A tavaszi szántási, vetési munkálatokat a legnagyobb eréllyel szorgalmazza, mert nagyobb mértékű katonai behívások lesznek. Addig pedig ezeket a munkálatokat el kell végezni, okvetlenül be kell fejezni...”

(folytatjuk)

Jéki László

LHC – a nagy hadron ütköztető a genfi CERN-ben (2. rész)

Jéki László

Legutóbb bemutattuk a genfi részecskefizikai kutatóközpont, a CERN új szupergyorsítóját, a nagy hadron ütköztetőt (LHC). Ezúttal a tervezett fizikai vizsgálatok alapkérdéseiről adunk rövid összefoglalót.

* * *

Az LHC-ban nem csak protonokat, hanem ólom ionokat is fognak gyorsítani. A protonokkal 14 teraelektronvolt, míg az ólom ionokkal 1150 teraelektronvolt (1,15 petaelektronvolt) ütközési energiát érnek el. Mindkét érték új csúcstér, laboratóriumban még sohasem érték el ekkora energiát. A kutatók arra számítanak, hogy az ólom-ólom ütközésekben kiszabadulnak a protonok és neutronok alkotórészei, a kvarkok.

Az elmúlt évtizedekben bebizonyosodott, hogy az erős kölcsönhatásban részt vevő részecskék nagy családjának valamennyi tagja kvarkokból áll. A fizika ma 6 féle kvarkot ismer, és nem számítunk újabbak felfedezésére. A kísérleti fizikusok természetesen a 2 vagy 3 kvarkból felépült részecskéket megpróbálták összetevőire szétszedni. Szabad kvarkot azonban minden erőfeszítés ellenére sem sikerült megfigyelni. A kvarkok „börtönükből” való kiszabadításához a relativisztikus energiájú nehézion ütközések kínálják a legjobb lehetőséget. Részecskegyorsítóban nehéz, például arany vagy ólom ionokat gyorsítanak nagy energiára, majd a felgyorsított nyalábokat ütköztetik az azonos anyagból álló céltárggyal vagy a másik nyalábbal.

Az óriási energiájú részecskenyalábok egymással való ütközésekor rövid időre, átmenetileg olyan körülmények jönnek létre, mint amelyek a világegyetem történetének kezdetén, az ősrobbanás után néhány milliomod másodperccel (mikroszekundummal) léteztek. Ekkor még nem alakultak ki az atommagok stabil összetevői, a protonok és a neutronok, viszont léteztek a protonok és a neutronok alkotóelemei, a kvarkok és a kvarkok közti kölcsönhatást közvetítő gluonok.

Eddig nem sikerült a keresett kvark-gluon-plazmát egyértelműen megfigyelni. Az LHC-hoz tervezett négy nagy kísérlet egyike, az ALICE remélhetően tisztázza a nyitott kérdéseket.

* * *

A legfontosabb, ma még nyitott kérdések egyike, az anyag és az antianyag

eltéréseinek feltárása. Így remélhetünk választ arra, hogy miért csak anyag van a világegyetem eddig általunk megismert részében, miért, hogyan alakult ki ez az állapot. A CERN hagyományosan az antianyag kutatás egyik központja, az eddigi kísérletek mellett most egy újabbat indítanak.

Az univerzum eddig megismert részében sehol sincs nagyobb mennyiségben antianyag. Ha lennének nagyobb anyag- és antianyag-tartományok, akkor ezek egymás közelébe kerülve szétsugároznának, és a folyamatra jellemző gamma-sugárzást bocsátanának ki. Ilyen diffúz sugárzást azonban nem észleltünk.

Nem tudjuk pontosan, hogy mi történt a világegyetem kezdetének tartott ősrobbanás (big bang) utáni első pillanatokban. Feltehetően először egyenlő mennyiségben keletkeztek részecskék és antirészecskék. Rövidesen azonban valamitől megváltozott a helyzet, és túlsúlyba kerültek a részecskék, fokozatosan kialakult a mai világegyetem. A laboratóriumi kísérletek végső célja az, hogy feltárják: töltésükön kívül miben különböznek egymástól a protonok és az antiprotonok, az anyag- és az antianyag-részecskék. A töltésen kívül léteznie kell más eltérés(ek)nek is, különben nem élhetnénk anyagi világban. Ezek a különbségek csak nagyon kicsik lehetnek, például az eddigi vizsgálatokból már tudjuk, hogy a proton és az antiproton tömege maximum egy tízmilliárdod résszel különbözhet egymástól, ha egyáltalán van eltérés.

* * *

Az elmúlt évtizedekben végzett részecskefizikai kísérletek eredményeinek értelmezésére, egységes keretbe foglalására dolgozták ki a Standard Modellt (SM). A modell jól leírja a ma ismert tényeket, eddig a modell alapján tett előrejelzések is beigazolódtak. Nem sikerült azonban még megtalálni a modell egyik alapvető összetevőjét, a Higgs-részecskét. Az LHC-nál tervezett kísérletek egyik fő célja ennek a régen keresett részecskének a megtalálása, megismerése.

A Standard Modell két fő részből áll. Egyrészt tartalmazza az elektromágneses és a gyenge kölcsönhatás egységes elméletét, az elektrogyenge elméletet, másrészt a magerők erős kölcsönhatását

leíró kvantum-színdinamikát. Mindkét elmélet közvetítő részecskékkel írja le a részecskék közötti kölcsönhatásokat. A Standard Modell a természet négy alapvető kölcsönhatása közül egyedül a tömegvonzást, a gravitációt nem tartalmazza.

A Standard Modell sikeresen jelezte előre a kvarkok és leptonok kölcsönhatásait. A jelenlegi modell azonban nem képes megmagyarázni, hogy miért három generációja van a kvarkoknak és a leptonoknak. A modelltől nem lehet kiszámítani a kvarkok és a leptonok tömegét, sem a kölcsönhatások erősségét.

A részecskék tömege széles tartományt fog át, a legnehezebb kvark tömege például 350000-szerese az elektronénak. A SM azonban nem tud magyarázatot adni arra, hogy egyáltalán miért van tömege a részecskéknak, s ha van, akkor miért pont akkora. A tömeg létrehozására egy újabb területet vezettek be a fizikusok. Még nem sikerült megtalálni ezeknek a tereknek a kvantumát, a Higgs-részecskéket. (Létezésük lehetőségét Peter Higgs angol fizikus vetette fel először.) A Standard Modell a Higgs-bozon valamennyi tulajdonságát pontosan megjósolja a tömege kivételével, számítások 80 és 144 GeV közé teszik. Reálisan arra lehet számítani, hogy a CERN-ben lévő őriasgyorsítónál, az LHC-nál sikerül majd létrehozni és kimutatni a Higgs-részecskéket. Korábban is keresték több laboratóriumban, de mindig csak arra jutottak, hogy a Higgs-nehezebb, mint az adott gyorsítóban elérhető energia.

A Standard Modell helyességét kísérleti megfigyelések hosszú sora igazolta. A Higgs-bozon kivételével valamennyi alkotórészét megfigyeltük. A Higgs-bozon azonban nem egy a sok részecske közül, hanem kulcsfigura. Fontosságára és eddigi sikertelen keresésére utal, hogy gyakran a modern fizika Szent Gráljaként említik. Léte és tulajdonságai bizonyítanák a Standard Modell érvényét. Vannak azonban annak is jelei, hogy a Standard Modell mögött egy egységes, mélyebb elmélet húzódik meg.

(folytatjuk)

(A cikk hosszabb változata az [origo] internetes portálon jelent meg)

Lenkey István

„Fa 7” Nemzetközi Szobrász Alkotótábor Pécsváradon

Aki végigsétál Pécsvárad utcáin s a Várkert árnyas fáin alatt, szép és változatos köztéri szobrok állítják meg. Közülük sok a már hetedik éve helyben szervezett alkotótábor résztvevőinek munkája. Zsáli János, volt polgármester kezdeményezte és segítette, hogy a városkép formálásában ilyen módon is vegyenek részt művészek.

Azóta nyaranta két hétig a Samu Géza Múzeum udvarán elektromos fűrész, csiszolókorong, véső zaja közepette, fűrészporfelhőben keltenek életre már elhalt, kivágott fákat a „táborlakók”, hívják elő rönkjeikből a szellemi, művészi gondolatot és formát. Idén augusztusban volt közöttük helybeli szervező és alkotó, a kezdetektől visszajáró meghívott, másodszor érkező, de újonnan jött érdeklődő is. Pécsváradon, Baranya más településein, az ország távolabbi részeiben lakók vegyesen, de egy angliai fiú is besorolt ebbe a társaságba, melynek tagjai teremtő munkájukat egymás mellett, mindegyikük szemé láttára végezték. Inspirálhatták, segíthették is egymást, de mindenképpen átélték a szakmai közösségbe tartozás élményét.

Már a munka megkezdésekor bemutatkoztak a Fülep Lajos Művelődési Házban rendezett kiállításon – otthoni műtermükben

készített kisebb méretű alkotásaikkal: kisplasztikákkal, érmekkel, képekkel, melyek intimebb térben – lakásban, irodában, könyvtárban – helyezhetők el. Aztán indulhattak a köztéri alkotások munkálatai.

A tábor szervezésében fáradhatatlan helybeli Szabó László műveiben a fát nem éri bántódás, ő nem hasít, nem repeszt erőszakosan, hanem eltünteti az egyenetlenségeket. Szeretettel elősimogatja a formát, az alakot szerszámaival. Alkotásaiban – ahogy Aknai Tamás írja – a „varázslatos színű és érettségű faanyagok mind melódiákat idéznek fel”. Szobrainak léptekadója általában az emberi alak mint ideális forma. A kamara-kiállításon bemutatott finom vonalú nonfiguratív alko-

tásai is ehhez igazodóak, és korábbi munkáihoz hasonlóan harmonikusak. Az idei táborban viszont szétnyitott egy zárt formát, s ezzel az összetartozás mellett a különállás drámáját is érzékeltette.

A Bükkösd környéki erdők közelében élő Szabó János egész életvitelével a természettel való együttélésre van berendezve. Alkotásai is ember és természet egymásra találásáról valának. Az erdő minden fája mond, mutat neki valamit abból a szépségből, mely aztán megmozgatja fantáziáját alkotás közben. Szinte kutatja, hogy a fa belseje milyen titkokat rejt. A bemutatkozó tárlaton kiállított egyik művének az *Organikus cipzár* címet adta: hullámvonallal kettéosztotta, s egyik felének diszkrét színezésével is jelezte, hogy próbálja szétnyitni a fát. Az alapanyagot és a mesterfogásokat jól ismerő szobrászról egyik méltatója így fogalmazott: „kíméletlenül alapos”. Ezzel a pontos, mives kidolgozással tette széppé *Virág* című munkáját és az idei táborban készített csavart formájú szobrát: a *Titkok burkát*, melynek finoman csiszolt felülete olyan, mint egy lepelbe burkolt tengeri kagyló. Művei gyönyörködtetnek és elmélkedésre, a titkok burkának „lefejtésére” hívnak.

(folytatás a 23. oldalon)

Rónai Béla

Magyarul – magyarán

Nyelvteremtő utódaink

Névnapi üdvözlőlapot készültem írni, amikor betoppant hozzám a postás. Átadott egy félíves borítékot, benne a köszönteni kívánt szerző, Rónagy Edit zöld színű füzeté, címe: *Nyelvteremtő utódaink*, alcíme: *Gyerekkori szóalkotások*. A szép ajánlást köszönettel nyugtáztam, és nyomban elkezdtem olvasni egyfolytában végig. Sorjázta bennem az olvasott szöveg keltette gondolatok, emlékek. Egy látogatás emléke villant föl bennem. Ekkor ismerkedtem meg Gergővel, az unokával. Akkoriban sok szó esett pedagógus körökben a hiperaktív gyerekekről. Lehet, hogy elhamarkodottan, ilyennek minősítettem, nem is elsősorban a feltűnő mozgékony-sága, hanem a mi beszélgetésünkbe való feltűnően értelmes bekapcsolódása miatt. Ugyanaz a kép bontakozott ki előttem, amely Péterről, az édesapjáról van megrajzolva a zöld füzetben.

Az igényesebb szülők, akik ajándékként fogadják születendő gyermeküket, világra jötte után szinte minden életmegnyilvánulását figyelemmel kísérik, följegyzik, sőt nap-

lót vezetnek róla. De főként a megszólalás, a beszédkezdés a megfigyelés fő tárgya. Mi volt az első szava? Mikor, mennyi időskorában ejtette ki? Láttunk a tévében humoros jeleneteket a vetélkedő anyákról, nagyanyákról. Ha a megszólalás az átlagosnál később következik be, a szülők aggódni kezdenek. A folyamatos fejlődés fokozataiból az egyes beszédhangok ejtése okoz gondot. Az eddigi megfigyelésünk szerint az *r*; a *rő* a legnehezebb. Ezért Gergő nyelvén a *brr-brr* valóban meglepő cáfolat. A pöszesség, selypítés, logopédiai szaknyelven: szigmatizmus többféle változata egy ideig édessé, bájossá teszi a kisgyermek beszédét, de az óvodában, és főként az iskolában már logopédus segítségére is szükség lehet.

A zöld füzetben közölt adatok mindegyike egyedi nyelvi tény. Lejegyzőjének szakmai felkészültsége a biztosíték arra, hogy a gyermeknyelvvél foglalkozó szakemberek munkaanyaga lehet. De sokkal több, mint adattár. Egy részük a hasonló korú gyermekek bizonyos csoportjára ugyancsak érvé-

nyes, de Péternek és két gyermekének nyelvi jellemrajza. Az olvasónak különösképpen a figyelmébe ajánlom a 36. oldalon olvasható „verselemzést”. „Ki mondja azt a kis Baláznak...?”

Külön értéke a méltatott füzetnek, hogy az adatokat rendszerben láttatja, mégpedig a leíró nyelvtan és a stilisztika fogalomrendszerében. Hang – szó – mondat; a szójelentés; a szóalakok és változásai; a szóképek és szóalakzatok, sőt még poétika is: „Figyeld, édesmama, a versemet!” (34. oldal)

A csúcspont azonban az „édesmama”, aki tudatosan vállalta és látta el gyermekének, unokáinak az anyanyelvi nevelését bámulatos tapintattal. Követhető és követendő példát adva minden édesanyának.

Jóleső érzés, megnyugtató tudat, hogy Rónagy Edit tanítványom volt, aki magyartanárként az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségi tagjaként és „Beszélni nehéz!” körének irányítójaként is derekasan megállta a helyét. Folytassa még sokáig barátai, tanítványai hasznára és örömére!

Rónai Béla

(folytatás a 22. oldalról)

A Mecseknádasdról átjött **Dechandt Antal** munkáit vitális erő, dinamikus ritmus jellemzi. Keze nyomán a fa alkalmassá válik az élet – esetenként viharos – ellentmondásainak kifejezésére. Szobraiban benne van a mozgás feszültsége: a régi és az új, az élet és a meghalás. Idei térplasztikájában a rücskös, letört ágakon, csonkokon át az ég felé törő friss hajtás az újjászületést, a jövőt mutatja. Szabad formalakítású műveinek felületi megmunkáltsága is mindig igényes. A *Szántók emlékére* című sorozata – melyet a táborkezdő kiállításon láthattunk – sajátos szín- és formavilágával, hangulatával előhívta a szántóvetők életével, munkájával kapcsolatos megannyi emlékünket. Dechandt alkotásaival eleget tesz a Paul Cézanne meghatározta feladatnak: „A természetet nem reprodukálni, hanem reprezentálni kell.”

A „Fa 6” táborban töltött időt **Várhelyi György** a zene apoteózisának szentelte: kubsokból épített harmóniát sugárzó kompozíciót. Idén egy bumfordiságában is kedves, derűs, a fantáziát megmozgató, a mesevilágot felidéző *Csikót* formált. Dr. Bíró Ferenc polgármester örömmel adta hírül, hogy az óvoda udvarán válhat majd a gyerekek kedvencévé ez a szobor. Az Albertirsán élő művész referenciamunkái közül rusztikus feszületének monumentalitása és egyidejűleg kiállított bronzérmeinek és plakettjeinek cizelláltsága azt mutatta, hogy eltérő anyagú, méretű, más-más műfajú és tematikájú alkotásai egyaránt jelentősek.

A szigetvári **Vanyúr István** (Piru) kompozícióinak erőteljes a térszervező szándéka és hatása. Különböző alakúra, méretűre formált és más-más színűre festett, ívelt faelemek egymásba illesztésével építette fel a kamartárlaton bemutatott kisplasztikáját. Izgalmas ezeknek az égre törő elemeknek szembefeszülése. Fantázia szülte, friss szellemiségű, játékos madárformák is kikerülnek a kezéből, amilyen az általános iskola épülete előtt álló is. Tán az ideai táborban készült három láb- helyezett gömbformája is beleilleszthető ebbe a sajátos madárvilágba. Enigmatikus üzenetei gondolkodásra készítetik a nézőt.

A fa – mint az idő, az élet és halál, az örök fejlődés és megújulás szimbóluma – őseink gondolkodásában és a művészetben is kiemelt helyet foglalt és foglal el. A Szentendréről már második alkalommal a táborba érkező **Velekei József Lajos** művészi világában is fontos szerepet kap ez a jelkép. Több alkalommal is készített a világrend

tér- és időbeli tagoltságát reprezentáló *világfát*. Ugyancsak az ezzel sok tekintetben összefonódott, de főként az élet termékenységét, a növekedést, az életerőt, egy-egy személy vagy csoport sorsát, életútját, a múlt, jelen és jövő egységét jelképező *életfát* is. Tavaly és idén nyáron faragott kultikus szobrai honfoglalásunk korába visznek vissza. A tábornyitó kiállításon látott szép kidolgozású *Mágia* és *Madár* című kisplasztikáinak ötlete és megformáltsága is fakadhatott történelmünk, rege- és hiedelemvilágunk jelképtárából. Műveinek kidolgozása során él a fa természetadta szépségeinek megmutatásával. A *Madár* megformálásakor a fa szálirányában meglátta azt a lehetőséget, hogy szemléletesen érzékeltetheti vele a tollazat ritmusát. Velekei népünk történetének, mítoszainak, sajátos jelképeinek vállalásával múltunkhoz, hagyományainkhoz, kultúránk értékrendjéhez való ragaszkodását fogalmazza meg, s ezzel erősíti identitástudatunkat.

A hímesházi **Balázs Balázs Pécsváradi madonnája** már messziről vonzza a szemet. E könnyed, légies vonalvezetésű, finomra csiszolt, igényes kidolgozású szobor felidézi régi korok nőideálját – tisztelegve ezzel a reneszánsz éve előtt. A nyitó kiállításon e szobor kisplasztikai változatát – „tervezetét” – és Samu Gézának, a táborhelyként szolgáló múzeum névadójának emlékére készített alkotását láthattuk.

Az alkotótábor angol vendége a fiatal, pályája kezdetén járó, az anyagokkal és a nagy feladatokkal most ismerkedő **Luke Ellis** Brightonból. *Főnix születése* című alkotásán a lángnyelvek közül feltámadó mitológiai madarat rusztikus kidolgozással állítja elénk.

Első alkalommal érkezett a táborba **Kacsó Péter** keramikus Budapestről. Beilleszkedése annál is könnyebb volt, minthogy az ő munkáinak alapanyaga – az anyag, a föld – legalább olyan ősi, mint a fa, műfaja pedig a szobor felé hajló kerámia. Ezt már a nyitó kiállításon megismert munkái is mutatták. Különösen érdekesek voltak kerámia-ablakai, melyek sajátosan ábrázolták a teret s nyitottságunkat a világra. A helyi kerámiaüzemben – két ember összekapcsolódását sejtető – gömb formátumú, áttört, pasztellszínű mázas térplasztikát készített, melyet a tervek szerint az orvosi rendelő udvarában helyeznek majd el.

2003 óta résztvevője a pécsváradi alkotótábornak a Hosszúhetényben lakó **Deák Zsuzsanna** grafikusművész, akinek „foltvarrások textilképei színességükkel, reliefhatásukkal, faktúrájukkal otthonosan kapcsolódtak a szobrokhoz”, ahogy ezt Mendöl Zsuzsanna művészettörténész írta a 2006. évi kiállításról (az Echo 4–5. számában). Az alkotó idei munkájáról is elmondható ez. Az uszoda előterébe kerülő *A víz öröme* című faltextil táblaképe kék és zöld színeivel, dekorativitásával várhatóan megállítja, meditációra készíteti majd

az uszodába érkezőket. A természettel szimbiózisban élő művész (ahogy Bükkösi László írta róla), aki aktívan sportol is, hitelesen, saját élményeiből táplálkozva hozhatta létre ezt az alkotást. A Művelődési Házban kiállított sajátos koloritú elegáns képei közül a *Küzdelem az aranyért* című fogott meg legjobban, melyen az aranyfüst-applikáció alkalmazásával igen hatásosan érzékeltette azt a lelketlen nyüzsgést, tülekedést, amellyel az emberek többsége harcol a meggazdagodásért – háttérbe szorítva az igazi értékeket. Igen fontos személyisége az alkotótábornak a helybeli **Baumann Mihály**, aki évek óta hűségesen készíti fényképezőgéppel dokumentumfotók egész sorát a tábor résztvevőiről, alkotó munkájukról s elkészült műveikről. Ezeket a képeket a fotós tehetsége, hozzáértése, igényessége igazi művészi fotókká emeli. A tábor zárásakor vetítésen mutatja be az ellesett pillanatok, az előző év fotóanyagából pedig minden művészt megajándékoz egy képes művészeti naplóval. A többi alkotó is kedveskedik egymásnak. Piru lerajzolta mindegyikük portréját. Balázs Balázs készített Vanyúr stílusában egy madarat. Szabó János váratlanul „bemondott” szellemes, ironizáló spontán mondásai, találó bölcsességei emelték a hangulatot.

Mindannyian láthatjuk, hogy bár a mai embert rengeteg képi, vizuális hatás éri, az effajta mennyiség nem csap át minőségbe. Az érdemi hatás lehetősége továbbra is a művészek kezében marad. Ezt ismerték fel Pécsvárad korábbi és mostani vezetői, képviselő-testületi tagjai, a helybeli hivatásos és önkéntes segítők, mecénások azzal, hogy megbecsülik a szellemi teljesítményen alapuló értékteremtést, és példát adnak ezeknek az értékeknek közzétételére, méltó megőrzésére. Bíró Ferenc polgármester tábornyitó és -záró összegezésében egyaránt megfogalmazta meggyőződését, miszerint a szobrász-szimpozium résztvevői gazdaggá teszik műveikkel a város polgárait, idelátogató vendégeit, a kiránduló turistákat. A meghívásos rendszerű tábor évente bővült új tagokkal, de kialakult egy törzsgárda is a rendszeresen visszatérőkből, akiknek stílusát, egyedi formavilágát már messziről is felismerik a helybeliek. Minket, akik láttuk a művek születését is, magával ragadott ez a színvonalas, esztétikus szobrászat, kerámiaformálás, táblaképkötés. Hisszük, hogy a korábbi évek szobrai, képei nyomán már fogékonyra lett városlakók is örömeiket lelik az új alkotásokban.

Dr. Vargha Dezső – Szolzsenyicin halála ürügyén

Fejezetek a Gulag történetéből

1. rész: A tömeggyilkos Lenin és tömeggyilkos társai

Dr. Vargha Dezső

Bolsevik terror, koncentrációs táborok

XI. Pius az 1931-ben megjelentetett *Quadragesimo anno* kezdetű enciklikájában írta le: „A kommunizmus két célt tűzött ki maga elé tanításában és cselekedeteiben, és nem titkon, kerülő úton munkálkodik elérésük érdekében, hanem nyíltan, a legnagyobb nyilvánosság előtt, és minden módon, a legerőszakosabb eszközökkel is: a könyörtelen osztályharcot és a magántulajdon teljes eltörlését. Semmitől sem riad vissza célja érdekében, és semmit sem tart tiszteletben: ahol hatalomra jutott, bámulatosan, szinte hihetetlenül vadnak és embertelennek mutatkozik, ahogy az az elképesztő mérsárlás és rombolás tanúskodik róla Kelet-Európa és Ázsia nagy országaiban.”

Nem tárgyunk az a rengeteg hazugság és férdítés, amelyet a bolsevista „történettudomány” sulykolt Lenin, martalóc társai és pártjuknak hazudott rablóbandájuk, valamint az általuk kivéreztetett ország történelméről. A nem nagy, nem októberi, nem szocialista, nem forradalom után kiépült új hatalom – amelynek élén a bolsevik párt központi végrehajtó bizottsága, illetve a Népbiztosok Tanácsának nevezett kormány állott – a „forradalmi szervezetekkel” (élükön a szovjetekkel) verette szét a régi társadalom szerkezetét, majd életbe lépett „a bolsevik párt hatalma a szovjetek fölött” elv. Mellettük már ott működött a Petrográdi Forradalmi Katonai Bizottság, amelyet Feliks Dzserzsinszkij így jellemezett: „Pepecselő jogászokodás nélküli, könnyed, hajlékony, közvetlenül operatív gépezet. Semmi sem korlátozza a cselekvésben, hogy lesújthasson a proletárdiktatúra öklének ellenségeire.” Hatvan tagjából 48 volt bolsevik, működése 53 napja alatt 6000 rendeletet alkotott. Megbízottaik a társadalom minden rétegében jelen voltak, és a hivatalos hatóságok megkerülésével is foganatosíthattak „intézkedéseket”, „munkájuk” eredményeként csakhamar központilag tiltottak be minden sajtóterméket. Javaslatukra Leninék már 1917. december 10-én törvényesítették a „nép ellensége” fogalmat, emellett fölállították a „forradalmi bíróságok”-at, amelyek következtében megindíthatták harcukat mindazok ellen, akik útjukban állottak. Közben, már december 20-án létrehozták a VCSK-t (a CSEKA-t), amely „a proletárdiktatúra ökle”-ként a leszámolást irányította.

Trockij december 13-án kijelentette: „Nem egészen egy hónapon belül igen erőszakos formákat fog ölteni a terror, csakúgy, mint ahogy a nagy francia forradalomban történt...” A terrort kiterjesztették mindazon területekre, ahol megvetették a lábukat, amely a polgárháború mellett még hatalmasabb szenvedést

zúdított a hatalmuk alá hajtott népekre, mivel nemcsak az ellenség, hanem az ott élő civilek ellen is irányult. Jellemző volt Stejnberg igazságügyi népbiztos és Lenin beszélgetése: – Mire való az igazságügyi népbiztoság? Akkor már társadalomirtási népbiztoságnak is hívhatjuk, és akkor mindenki ért belőle! Lenin válasza: – Remek ötlet. Én is éppen így látom. Sajnos, nem hívhatjuk úgy!

A gyilkosságok, a túszedések mellett 1918 augusztusában fölállították a koncentrációs táborokat! Ezt „támasztotta alá” a Pravda augusztus 31-i száma: „...mindenkit kiirtunk, aki veszélyes a forradalom ügyére... A gyűlölet és a bosszú éneke lesz a munkásosztály himnusza”. A rendelet szerint a „kényszermunka táborok”-ban a „forradalmi bíróságok” által elítélteket, míg a „koncentrációs táborok”-ban az igazgatási eljárásban odaszállított túszoikat gyűjtötték össze – már ha megérkeztek oda, és nem pusztultak el tömegesen út közben!

A bolsevikok ellenségei

- A politikai ellenfelek az anarchistáktól a monarchistákig,
- a kenyérért, munkáért, szabadságjogokért harcoló munkások,
- a lázadó parasztok, katonaszökevények, a Vörös Hadsereg lázadó csapatai,
- a szovjet hatalom ellen lázadó kozákok Lenin és Sztálin uralma idején,
- az „osztályidegen elemek”-nek, a „nép ellenségei”-nek, „gyanúsak”-nak, „túszo”-nak minősített, megölt személyek tömegei.

Az ellenségek sorába hamar be lehetett kerülni. A sok véres sztrájk, éhséglázadás sorában az orosz munkásmozgalom egyik „fellegrát”, a munkások által fegyveresen védett petrográdi Putyilov gyárat rohamozták meg 1919. március 16-án a CSEKA különítményesei, 900 sztrájkolót tartóztattak le, sokakat ítélet nélkül kivégeztek. Ezt követte az ipari körzetekben a besugó hálózat kiépítése. A „hadikommunizmus” idején, 1920. február 1-jén Lenin írta Trockijnak: „Pusztuljanak ezek, ha kell, de az országot meg kell menteni”. Hozzájuk csatlakozott Szverdlov és Sztálin is. Ebben az időben a bolsevikok által birtokolt terület 77%-át érintette a sztrájk, főként a bányákat, a vaskohászatot, a vasutat. Az urali munkás lázadásra írta Lenin az ottani katonai biztosnak: „...Csodálkozom, hogy maga mit sem tesz, nem hajt végre tömeges kivégzéseket szabotázs miatt.” A sztrájkok során sok ezer munkást és hozzátartozóikat tartóztatták le, zárták börtönbe, vagy tartották fogva szabad ég alatt.

A sorozatos rekvirálások, kényszer-sorozások, egyéb önkényeskedések ellen lázadó

parasztokat azzal is sakkban tartották, hogy minden faluközösség „testvéri felelősséggel” tartozott a begyűjtésért, és 1918-tól 1920-ig a rekvirált gabona mennyisége a háromszorosára emelkedett. A CSEKA különítményei 1920-ban 7-800 000 katonaszökevényt fogtak el, de 1,5 milliónak sikerült elmenekülnie. Közülük ezeket lőtték agyon, családtagjaikat pedig túszoznak tekintették a vörös banditák. Lenin 1919. február 15-i kormányrendelete túszo szedése mellett a parasztokat a vasútvonalak tisztítására kötelezte. Elrendelte: „Ha nem takarítják el a havat, kivégezzük a túszoikat”. A parasztok lázadásának egyik formája volt a bunt, amely kisebb területet, kevesebb résztvevőt érintett, a másik volt a vissztanyije, amely nagyobb területen, valóságos haderőkbe szervezett ezreket, tízezreket mozgatott meg. A féktelen megtorlás mellett a segítőknek sem kegyelmeztek a bolsevikok: „ha egy falu lakossága bármilyen módon is segítséget nyújt a környező erdőkben bujkáló banditáknak, porig kell égetni a falut”. (Ukrajna különösen megszenvedte ezt az időszakot. Ezt írta le a baloldali érzelmű Iszaak Babel remekműve, a „Lovashadsereg”, aki később szintén áldozata lett a féktelen bolsevista terrornak.)

Különösen sokat szenvedett más nemzetiségek mellett a vörösök ellen minden eszközt fölhasználó, lázadó kozákság, akik ellen valóságos irtó hadjárat folyt. A bolsevik párt 1919. január 24-i titkos határozata nem kevesebbet mondott ki: „...csak egyetlen politikailag helyes lépésünk lehetséges, a könyörtelen harc, a tömeges terror a gazdag kozákok ellen, ki kell irtani és fizikailag meg kell semmisíteni őket mind egy szálíg”. A kiszállt „forradalmi bíróságok” a kozák községekben (sztanyicákban) pár perc alatt futószalagon hozták és hajtották végre a halálos ítéleteket. Különösen élen járt a pusztításban Szergo Ordzsonikidze Észak-Kaukázusban. A deportáltak tömegeit a donyecki bányákba küldték. A 3 milliót meg nem haladó kozák lakosságból 3–500 000 embert öltek meg vagy deportáltak 1919-ben, 1920-ban a vörös brigantik.

A polgárháborús időszakban a katonai áldozatok mellett a hátszágban számtalan bolsevik tömeggyilkosság történt a civil lakosság körében, különösen a Krímben – a már ismert forgatókönyv szerint. Szevasztopolban a CSEKA kérdőívek kitöltésére kötelezte a fehérek után ottmaradt lakosságot 1920. november végén, „agyonlövendő”, „koncentrációs táborba zárandók”, „megkímélendő” csoportjait hozták létre. Az első kettőben voltak a legtöbben, így lett az „akasztottak városa”. Az előzőek szerint Leninék ezt is „elfelejtették” a világ közvéleményével közölni.

Csizmadia Zsolt – Fodor Ágnes

Soha és mindörökké

2008. augusztus 12., Hajógyári Sziget – Végre! Egy régi vágyam teljesül ma. Tinédzser korom óta egyik kedvenc zenekarom a brit Iron Maiden, akiket ma élőben láthatok, hallhatok. Tengernyi ember hömpölyög át a hídon a Nagyszínpad felé. Alig fél óráig tart, mire bejutunk. Egy kicsit késésben vagyunk. Lauren Harris koncertjét lekéstük,

bár az emberek többsége szerint a hölgy inkább vizuális, mint audio élményt nyújtott. De hát, ha va-

laki az egyik legnagyobb rocklegenda basszusgitárosának a lánya, akkor minden kapu nyitva áll előtte. Így a Sziget Fesztiválé is.

Az Iron Maiden második négy lemezének a turnéja volt. Ezekről a lemezekről hallhattunk főleg nótákat. Igazi ritkaságok is elhangzottak a legelvakultabb rajongók legnagyobb megelégedésére. Mind a zenekar, mind a kisegítő személyzet kiemelkedőt alkotott. Egyedül a hangosítással volt gond. De az – nincs rá más szó – botrányos volt! A legjobb részeknél halkult el a zene. Ha jól tudom, akkor egy mérőműszert kötöttek a keverőpultra, ami egy bizonyos zajszint felett automatikusan visszavette a hangerőt. Ekkor mégis elégedettnek érezhettük magunkat. Még! Egy újabb fantasztikus koncertélménnyel gazdagodva indultunk el a kijárat felé. Illetve indultunk volna, ha tudtunk volna. A szervezőket valószínűleg felkészületlenül érte, hogy ennyi embert vonzott ide a Maiden. Ami befelé kb. fél óráig tartott, az kifelé kicsivel több mint 75 perc volt.

Soha nem gondoltam volna, hogy 15 év után is ennyire „kezdők” a szervezők, és MINDÖRÖKKÉ IRON MAIDEN!!!

Bányai Tamás (Észak-Karolina)

Jegyzetek – 18.

Büszkeség és szégyen

Egy nemrég végzett felmérésben olvastam, hogy a magyarok – bár elenyésző – többsége szégyelli magát, azaz magyar mivoltát. A megkérdezettek ötvenhét százaléka állította, van néhány dolog a mai Magyarországon, ami miatt – érzése szerint joggal – szégyenkezhet. S persze vannak dolgok, amire mi magyarok változatlanul büszkék vagyunk. Például a magyar lányok világszerte méltán elismert szépségére. Én csak gyönyörködöm bennük, büszke csak akkor lehetnék, ha lenne egy lányom. De nincs. Aztán meg, ha lenne is, azt mégse merném állítani, hogy nekem köszönheti szépségét. Ha ápolt és tiszta lenne az a lány, még mondhatnám, tehet róla, én neveltem ilyené. Szépségét akkor sem tekinthetném, magamra nézve, érdemnek. Márpedig senki sem hivatkozhat azzal, ami nem az ő érdeme.

Büszkék vagyunk azon kívül világhíres, Nobel-díjas tudósainkra. Ebből a körből kiszállok. Minden tisztelem és elismerésem az övék, de igazán emelt fővel csak akkor hozhatnám szóba őket, ha sikereikhez, elért eredményeikhez én is hozzájárultam volna. Egy parányit legalább. De én még annyit sem tettem, mint apáink, akik így vagy úgy – ebbe most ne mélyedjünk bele – lehetővé tették számukra, hogy máshol boldoguljanak.

Erről egy barátom jut eszembe, akit az utca nevelt, szülei dolgoztak és iddoggáltak, a gyerekekre már nem futotta idejükből. A fiúból ennek ellenére sikeres férfi lett, s most nincs büszkébb a még ma is élő mamánál, aki Isten nevét sem ejti ki olyan áhítattal, mint ezt a három szót: az én fiam!

Mint magyar én is büszke lehetnék rá, elvégre a mi magyar utcánk kölyke, a pesti flaszteren szerezte életrealitását, s tessék nekem elhinni, az utca porából nehezebb volt a tudást megszerezni, mint egy könyvtárszobából. A mama egyetlen könyvet sem vett neki annak idején, most mégis fenn hordja az orrát.

A sportolókkal is így vagyunk valami képp. Elért eredményeik hallatán dagad a mellünk, hevesebben dobog a szívünk,

de – sokszor az az érzésem – viszolygunk, ha meg kell ragadni az ásót, hogy épüljön egy újabb sportpálya. Viszont sokan büszkék arra, hogy segélyből is képesek megélni. Nem nagyúri szinten, no meg egy kis ügyeskedéssel összekötve, de mégis megvannak. És bizony ez is valami. Erre se képes minden náció.

Én, aki harminchat éve Amerikában élek, egyedül és kizárólag arra vagyok büszke, hogy az anyanyelvemet – még ha talán nem is hiánytalanul – meg tudtam őrizni úgy, hogy mint amerikai sem vallanék szégyent a világban. Sokszor rösteltem viszont, hogy odakint kellett megtanulnom angolul, s nem tettem ezt még idehaza, kölyök koromban. Persze én is a pesti flaszteren nőtem fel, mint fentebb említett barátom, aki azért jóval sikeresebb és eredményesebb nálam. Ezt irigykedve elismerem. Büszke azonban csak ő lehet önmagára.

Én még egy dologra lehetnék büszke, arra a kevésre, amit másokért tettem. Bár hivatkozni nem illik vele, de legalább szégyenkezni se kell emiatt soha.

* * *

Mint áprilisi számunkban hírül adtuk, barátunk és szerzőtársunk, **Bányai Tamás** a Kereszténydemokrata Néppárt és a Barankovics István Alapítvány Kuratóriuma által meghirdetett irodalmi pályázaton a *Mire minden jóra fordul* című regényével első helyezést ért el. Bányai Tamás regénye 132 pályamű közül bizonyult a legjobbnak. A könyv várhatóan október közepén jelenik meg a Magyar Napló Kiadónál. „A kisregény egyenletes poétikai színvonalával, kiváló kompozicionális megoldásaival és változatos narrációs technikájával emelkedett ki a mezőnyből. Egyes fejezeteinek történeti eltérő idősíkokban és két különböző térben – Amerikában, illetve Magyarországon – játszódnak, s hol harmadik személyű, többnyire semleges narratori hang számol be róluk (a főhős Sárdi Mátyás jelenlegi amerikai életét bemutató fejezetek esetében), hol pedig első személyű szereplői elbeszélést kap az olvasó.” – áll a pályázat zsűrije döntésének indoklásában.

SOPIANA TOURS KFT. – Pécs, Ferencsek utcája 8. Tel.: 72/522-911
A legnagyobb osztrák-német utazásszervező Baranya megyei képviselője

Szarvas István

A korrupció elleni védekezés

Konferencia lesz az Akadémián

Szarvas István

A címben jelzett konferenciát a Magyar Tudományos Akadémia székházában rendezik. A rendezvényről kérdeztük D.Sc. Papanek Gábort, a szervezőbizottság elnökét.

Mi az indoka annak, hogy a 2006-os korrupciós konferencia után az Ipar-és Vállalatgazdasági Bizottság ismét fontosnak tartja a témakört?

A korrupció kérdésköre néhány éve is világszerte az érdeklődés középpontjában állt, s sajnos ma is időszerű. A magyar gazdaságban a kutatások fontosságát növeli, hogy a jogsértések által okozott kár mérséklése javíthatná az ország kedvezőtlen pénzügyi pozícióit is, s javíthatná a gazdaságunk iránti, megrendült bizalmat.

Vannak pozitívumok és negatívumok ezen a területen. Értékelné ezeket?

Mindenképp pozitívum, hogy egyre nagyobb a témakör iránti figyelem.

Anti Korrupciós Bizottság létrejöttére és a Transparency International magyar tagozatának újraalakulására gondol?

Igen. Az előző konferencián problémának ítéltük, hogy megszűnt a korrupció elleni küzdelem nagy nemzetközi szervezetének, a Transparency Internationalnak magyar tagozata. Most örömmel

Az álló Papanek Gábor professzor mellett Petrétei József exminiszter; Dávid Ibolya MDF-elnök, Báger Gusztáv professzor, Szarvas István

jelezhetjük, hogy e tagozat újraalakult és nagy intenzitással működik. Ugyanilyen kedvező, hogy a kormányzat Antikorrup-

ciós Bizottságot hívott életre, amely helyzetfelmérést készített és megfogalmazta első ajánlásait.

Van-e számszerű adat/beclés arra, hogy a korrupció mekkora károkat okoz Magyarországnak?

Többféle beclés is ismert. A nemzetgazdasági szintre összegzett károk a visszafo-gottabb szakértők szerint is évi több százmilliárd forintos nagyságrendűek. Én nem vagyok ennyire „optimista”, úgy vélem, hogy e kár elérheti az ezermilliárdos értéket is – azaz érdemi visszaszorítása többet hozna, mint a most tervezett adóemelések.

A konferencia előadói köré és tematikája is bővült. Szólna erről?

Az előadói kör legfontosabb változásai a témakörben illetékes állami vezetői változásokkal függnek össze, de újdonság az is, hogy vállalatvezetőtől is kértünk előadást. A tematikában korábban a helyzetkép és az intézkedési tervek vázolója kapott nagyobb súlyt, most szeretnénk a védekezés reális lehetőségeire és tennivalóira koncentrálni.

Trebbin Ágost

A pécsváradi Nékám patika...

Gyermekkorom egyik maradandó élménye volt, amikor nagymamával – az egykori pécsváradi postamesternővel – elmehettem a községi patikába. A Német utca sarkán nyújtózkodó öreg épület már kívülről is békét, megnyugvást sugárzott. Az igazi „csoda” csak ezután következett. Csilingelve nyílt a bejárati ajtó és ott állt a pult mögött, makulátlan fehér köpenyében a nagy „varázsló”, Nékám Aurél bácsi, a pécsváradi „Szent Háromság” gyógyszerész tulajdonosa. A példás rendben tartott patikának egyedi atmoszférája volt. A levegőt áthatotta a sokféle szárado gyógynövény kesernyés illata. A patikus bácsi mögött, a padlótól a mennyezetig, díszes állványokon különféle formájú és nagyságú porcelán és üveg gyógyszeres ibrikék, téglék zsúfolódtak.

Aurél bácsi csillogó hófehér hajára, jóságosan mosolygó szemére, ennyi év elteltével is élénken emlékszem. Nékám Aurél diszkrét, de határozott fellépésével számomra mindig az úriember mintaképének számított.

A pécsváradi patikában mindig nagyon sokan voltak, de ennek ellenére szinte

templomi csend honolt. A medicinára váró falusiak szinte áhitattal lesték Aesculapius pécsváradi felszentelt papjának minden mozdulatát, tanácsát.

Aurél bácsinak mindenre kiterjedt a figyelme. Így azonnal észrevette, hogy egy bátortalan kisfiú megszeppenve igyekszik a nagymama háta mögé elbújni. Biztatóan rám nézett, majd kézen fogott, és bevezetett a pult mögötti rejtélyes laboratóriumba. Itt igazi mesevilág fogadott. Aurél bácsi elismerten kiváló patikus volt, de volt egy másik szenvedélye is, a fúrás-faragás. Furfangos mechanikus játékokat szerkesztett, amelyeket a kályhából felszálló meleg levegő tartott működésben. Ezekből Aurél bácsi laborjában egy egész arzenál volt felsorakoztatva. De nagy attrakciónak mégis csak a belső helyiségek számítottak. Számomra a mesék boszorkány konyhája kelt itt életre. Hatalmas lombikokban titokzatos folyadékok foryogtak, halkan zümmögtek a retorták, sisteregve áramlott a gőz a lepárlókban. Mint valami fürge dzsinnek forogtak, ügyeskedtek Aurél bácsi gyógyszerész segédei. Gondos figyelemmel hajoltak

a patikamérlegek fölé, majd porokat töltöttek kis papír tasakokba, hánacs téglékbe krémet adagoltak. Aurél bácsi látva megszeppenésemet, zsebéből pemetefű cukorkákat húzott elő, amelyeket azután én megnyugodva, boldogan elropogtattam. Természetesen, amíg én a csodák világában ábrándoztam, nagymama maradt a realitás világában, és megkóstolta Aurél bácsi legújabb likőr különlegességét.

Aurél bácsi a legtöbb baranyai gyógyszerészhez hasonlóan szenvedélyesen kutatta a Mecsek hegység páratlan gyógynövény flóráját. Szerette és jól ismerte ezt a világot. Hétvégén bezárta nevezetes pécsváradi patikáját, és elhúzódtott kis óbányai házába. A Zengő hegység árnyékában, az erdők magányában érezte magát igazán otthon. Járt az erdőt, és gondosan gyűjtötte a különféle gyógynövényeket, a tisztító teák alapanyagait.

Ma, a mamut gyógyszergyártó cégek, a nagyhatékonyságú gyógyszerek korszakában gondoljunk vissza nagy szeretettel az egykori kisvárosi, falusi patikákra, és az oly kedves emlékü patikus bácsikra.

Motesiky Árpád

Nyikita álma

Kerek ötven esztendővel ezelőtt, 1958 koratavasán idézést vagy behívót kaptam a pozsonyi Február utcai katonai parancsnokságtól, azaz kiegészítőtől. Nem sorozás volt még az, hanem csak amolyan beszélgetés, előkészítő a regruták lajstromba vételére...

A zöldasztalnál két tiszt és egy idősebb szemüveges „elvtárs” fogadott, aki nem viselt katonai egyenruhát. Először is a nevemet kérdezték, utána azt, hol születtem, milyen családból származom és miért magyar iskolába, a pozsonyi magyar Pedagógiai Gimnáziumba járok. A kérdező a szemüveges civil volt, a két tiszt csak asszisztált és jegyzetelt. Zavartalanul, akadály nélkül válaszoltam a kérdéseikre, ámde a szemüveges rövidke szünet után más irányba terelte a beszélgetést. Miután alaposan kifaggatott a szlovák nemzeti felkelésről, megkérdezte, mit tudok Trianonról.

– Az első világháború után 1920-ban ott zajlottak a béketárgyalások és ott írták alá a trianoni békeszerződést – válaszoltam.

Ám a kérdezőmet nem elégítette ki a felelet, mert tovább kérdezett.

– De mi a véleménye az egészről? – szólt szigorú hangon, még a szemüvegét is levette.

– Semmi, megkötötték, aláírták és kész. Ezeket tanultam Trianonról. Vagy a részletekre kíváncsi? – kérdeztem vissza.

– Pontosan... Mint magyarnak és tanítópalántának biztosan van más véleménye is az ügyről.

– Nálunk, a Zoboralján, a magyar falvakban természetesen másként látják az embereket a békeszerződést. Rengeteg áldozata volt a világháborúnak, ráadásul elcsatoltak bennünket Magyarországtól. Új határvonalakat húztak, az öregek bizony siratják a régi világot – mondtam őszintén.

Szavaim után nagy csönd állott be, pusmogni kezdtek a zöldasztalnál, összedugták a fejüket, aztán a változatosság kedvéért az egyik katonatiszt vette át a beszélgetés irányítását.

– Még egy, utolsó kérdés. Akadálynak tartja az államhatárokat, szeretne mondjuk Magyarországon élni vagy tanulni?

– Az csak természetes, hogy mi, magyarok szeretnénk látni Budapestet vagy a Balatont és tanulni is. A határok aka-

dályoznak, de nekem az a véleményem, hogy ez már nem tart soká. Nyikita Szergejevics Hruscsov mondta valamelyik beszédében, hogy a határok meg fognak szünni. Így hát bizakodva várom, hogy Hruscsov tervei hamarosan valóra váljanak.

Szavaimat mély csend követte, majd a kérdező tiszt egy picit gorombán, de lehet, hogy csak katonásan annyit mondott:

– Leléphet, elmehet!

A rövidke történet a schengeni határok átrendezésének idején jutottak eszembe. A történészek biztosan emlékeznek Nyikita határokkal kapcsolatos nyilatkozataira. Erős embernek tartotta magát, hiszen az ötvenhatos magyar szabadságharc elfojtása után voltunk. Ám elképzeléseire már nem emlékszem, hogy a szocialista táboron belül tartotta-e a határok megszüntetésének ábrándját vagy a nyugati államokra is gondolt. A lényeg az, hogy Nyikita álma ötven év után valósult meg Európában, viszont a szovjet impérium felbomlott, darabjaira hullott.

(Megjelent a pozsonyi Új Szó napilapban)

Dr. Vargha Dezső

XVII. pécsi Cigány Kulturális Napok

Dr. Vargha Dezső

Immár 17. alkalommal rendezi meg a pécsi József utcai Rácz Aladár Közösségi Házban működő, dr. Kosztics István által vezetett Cigány Kulturális és Közművelődési Egyesület a Cigány Kulturális Napok rendezvény-sorozatát, amelyre szeptember 12-13-án került sor. Az első napon történeti konferencia nyitotta meg a sort a házban, amelynek fő szervezője az ott működő Erdős Kamill Cigány Múzeum, társ-szervezője az Ember Háza Alapítvány lett. Fővédnöke dr. Járóka Livia Európa parlamenti képviselő volt.

A rendezvényt Tasnádi Péter polgármester nyitotta meg, amelyet történeti konferencia követett. A konferenciát Márfi Attila főlevéltáros, az Ember Háza Alapítvány elnöke köszöntötte, és

dr. Ódor Imre levéltárigazgató vezette le.

A magas színvonalú előadásokat neves kutatók – levéltárosok, muzeológus, romológus, egyetemi oktató – tartották, akik a hazai cigányság

múltjának különböző fejezeteit tárták a szép számú hallgatóság elé. Szó esett a cigányokról alkotott képről 18-19. századi kalendáriumokban, egy régi cigányper tanulságairól, a barcsi beások múltjáról, egy angol hölgy és egy ma-

gyar cigány különös találkozásáról az 1860-as évekből, Munczy Béla cigányprímás első világháborús frontnaplójáról, a Kaposvár, Hold utcai cigánybíró 1947/49-es cigány nyilvántartásai tanúságairól, az 1961-es, a cigány-kérdést tárgyaló MSZMP-párthatározat értékeléséről, a cigány – magyar – déli szláv néprajzi párhuzamokról. Közben egész napos kézműves bemutatóra és -vásárra is sor került.

A második nap este a Mária utcai Bóbita Bábszínházban jótékonyági koncertet tartottak az Ember Háza Alapítvány javára, a cigány gyermekek gyógykezelésére. A koncerten közreműködött a bonyhádi Csillagos Ég Táncsoport, valamint a Pécsi Fiúk Együttes.

Humorzsák

Szigetvári-Szattinger Krisztián

2/3 oldala

Szigetvári János szellemében

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Októberi szójáték-huszonegyezés

Királyi mérőeszköz = **Jogarléc**

Fiatal herélt szarvasmarha kivégzésre használatos eszköz = **Nyaktinó**

Őseink felekezeteinek összefogása = **Ükumené**

Rengeteg asztalitenisz = **Dömpingpong**

Népszerűvé váló színpadi zenemű = **Popera**

Macskateátrum = **Tejszínház**

Kórus este = **Karéj**

Nevető vízfolyás = **Kacér**

Barátságos nézés = **Szempátia**

Ütődött kopaszbarack = **Nyekktarin**

Lenti sunyi Tamáska = **Alattom**

Férfimenetelés = **Pasirozás**

Amikor a maci nem megy lépre = **Méhhalál**

Milyen a szerelem a nyitott furgonon? = **Platói**

Kétkerekű csínytevés = **motoCrosszalkodás**

Háromtagú brazil zenekar a Copacabanán = **Trió de Janeiro**

Mit mondanak Indiában a házasságon kívüli „érinthetetlen” kasztbelire? =

Ennek **pária** nincs!

Milyen korban kezdik magukat festeni a lányok? = **A púdertásban!**

Nyolclábúak tülekednek a vasúti átjárók előtt = Ez az én **sorom, pók!**

Sorompókezelő vírusellenőrzése = **Bakterológiai vizsgálat**

Betegséget terjesztő ajakfény = **Virúzs**

S végezetül egy mondat a Híradóból:

– A főváros évi 50 milliót költ a **farfirkák** eltávolítására.

Kommentár: Ez kedves a fővárostól, de látszik, hogy kilóg a fenekünk a nadrágunkból, amivel vigyázni kell ezeken az őszi estéken!

Rónaky Edit

Humor

Rónaky Edit

Fecske Csaba Félreértelmező szótár – 2.

átalány: közepes árfekvésű prostituált

badar: vadszőlőből készült bor

bakfitty: párzó hím kecske hangja

bazsarózsa: kancsal kerti virág

együgyű: szakjogász

eszterháj: női ruhaféle

padlizzán: a török szultán főkerésze

pampuska: farsangi játékfegyver

pinka: gyereklány nemiszerve

pingpong: kínai párbeszéd

kenguru: ausztrál vallási vezető

dorong: vietnami fizetőeszköz

digó: olasz férfi palackba szorult ujja

divergens: egyszerre két zenekart vezénylő karmester

szemérem: enyhe pír a szűzlány arcán (amikor először nyúlnak a szoknyája alá)

effektus: török színházi rendező

abál: sertések táncmulatsága

egzakt: meztelen matematikus

elektronika: elektromossággal foglalkozó szakember felesége

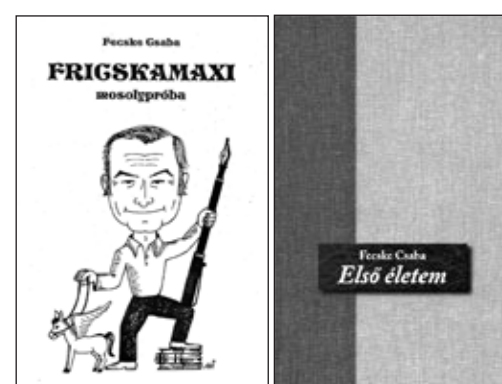
érsek: szent életű angiológus

fabula: mesebeli fapina

végkielégítés: házastársi kötelesség utolsó ízben történő teljesítése

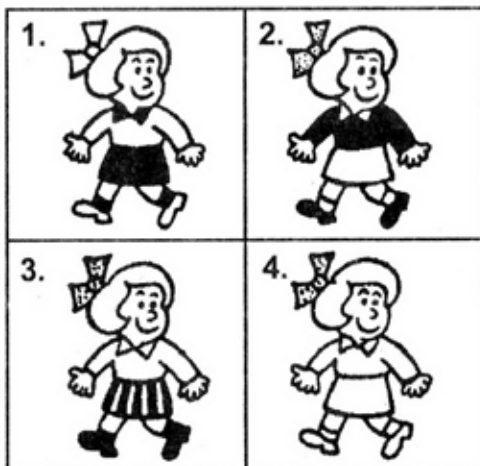
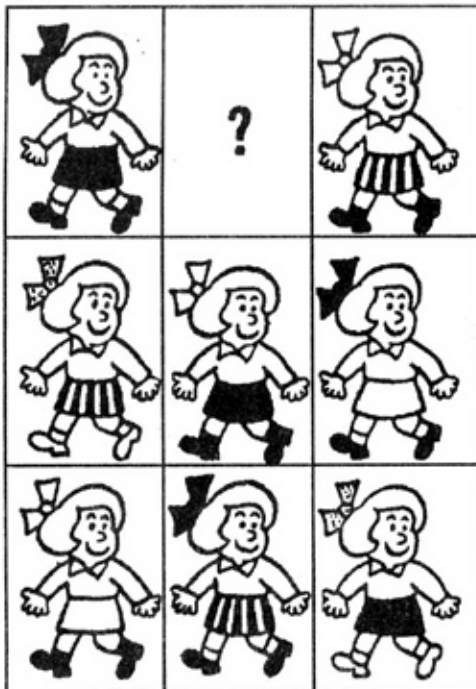
expo: kiszáradt folyó Olaszországban

Fecske Csaba *Fricskamaxi* és *Első életem* című verseskötete megvásárolható Pécsen, a Rókus utcai Széchenyi István könyvesboltban, vagy megrendelhető a miskolci Bíbor Kiadótól.

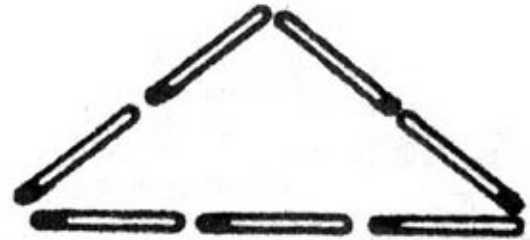
Logika- és memóriafejlesztés

Lányok, lányok...

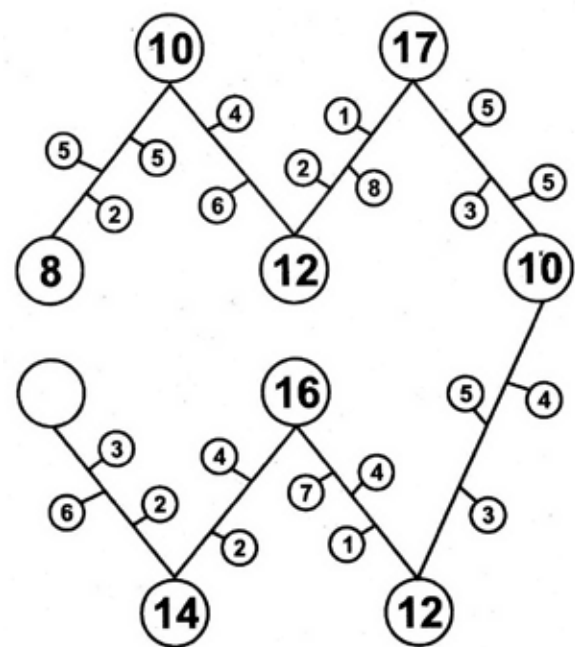
A képek közötti összefüggést kell megtalálni ahhoz, hogy kiderüljön, melyik kép kerül az alsó négy közül a kérdőjel helyére!

Gyufarejtvény

A 7 gyufaszázból álló háromszögből egy trapézt kell alkotni, még hozzá olyant, amelyik 3 háromszöget foglal magába.

Számkereső

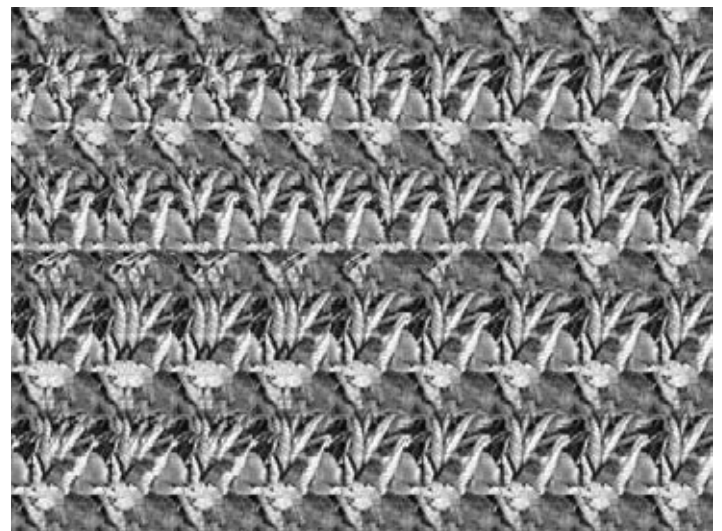

Melyik számjegyet kell beírni az üres körbe?

Tér-kép

A szöveg melletti képen felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

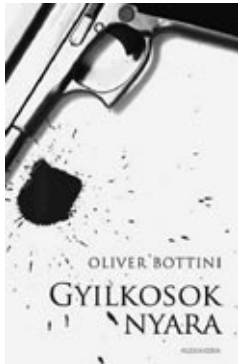
A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képen!

Az Alexandra Kiadó könyv-újdonságai

Oliver Bottini: Gyilkosok nyara
130×200 mm, 376 oldal, ára: 2499 Ft

Kirchzarten a világ legbékésebb helye. Míg egy nap a reggeli szürkületben lángot nem fog egy magányos épület, se el nem szabadul a pokol. Az önkéntes tűzoltók pusztító robbanásokkal szembeesülnek. A vidéki idill csalóka volt... A nyomozók nem lehetnek biztosak semmiben. Oliver Bottini rendkívül aktuális és kényes témát érintő könyvet ad a kezünkbe a fegyverkereskedelemtől és a nemzetközi terrorizmusról ezzel a fordulatos, és egyben érzelm gazdag krimivel.

Varázslatos mesék

230×230 mm, 252 oldal, ára: 3490 Ft

A kötetben található bájos, rövid történetek napról napra újabb tanulsággal szolgálnak az apróságok számára. A jól ismert történetek mellett

megtudhatják például, hogyan lett kedves fiú Petiből egy szívűtét segítségével, vagy hogy a mókások hogyan óvták meg otthonaikat a figyelmetlen favágó baltájától.

Álmodó mesék

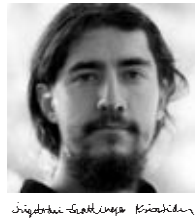
230×230 mm, 252 oldal, ára: 3490 Ft

A kötet kedves, rövid történetei (A farkas és a bárány, A róka és a tyúk, A halász és a hal, Az orosz-lánbörbe bújó szamár, A holló és a róka...) tanulságosak a kicsik számára. A jól ismert történetek mellett megtudhatják például, miért nem érdemes hazudni, vagy hogy igazán csak a belső szépség fontos.

* * *

A kiadó weboldala www.alexandra.hu címen található.

Szigetvári-Szattinger Krisztián

Virrasztók

Promo CD – 2008 (Szerzői Kiadás)

A *Virrasztók* új pécsi formáció, melyben érdekelt a *Perfect Symmetry* zenekar két tagja (Kusinka Tamás – gitár, Szkrobó Szabolcs – basszusgitár), valamint a Rockmaratont idén már második ízben felvezető *Folk&Roll Fesztivál* és a pécsi *Start Klubok* szervezője, Szebeni János (Szebi), aki itt énekel és tekerőlantozik(!). A zenekar túl van az első, hangulatosra sikerült koncertjén, nézzük, milyen lemezanyag várható tőlük az ötszámos promóciós CD tükrében.

Valamennyi dalban Kusinka Tamás markáns riffjei uralják a terepet, melyek azonban nem temetik maguk alá a szép hegedűszólamokat és a háttérben megbújó finom elektronikai fűszerezést. Ebben a közegben remekül érvényesülnek a tradicionális népdalszövegek és Szebi népies ihletésű, mégis sötét szövegei. Kántáló éneke mellett gyakran felhangzik Rózsa Bernadett csodaszép hangja, mely újabb dimenziót ad a daloknak. Nagy kedvencem a *Nem arról hajnallik* fogós szövegével és *Felszállott a pávát* megidéző soraival. Kiemelhetem még a *Bánatmalom* című szerzeményt is, de minden dalra igaz, hogy három zenei világot sikerült itt igen sikeresen összeolvasztani: a metalt, a népzene és az elektronikus zenét.

Minimális számú zenekar játszik hasonló típusú muzsikát ma Magyarországon, emiatt is figyelmet érdemel a csapat. Különösen Mindenszentekkor és Halottak napján ajánlott hallgatnivaló. Reméljük, minél előbb láthatjuk őket élőben, valamilyen különleges színpadi körítéssel, addig is egy honlapcímet ajánlok az érdeklődőnek: www.virrasztok.hu.

Insane

Our Island – Our Empire 2008
(Edge Records)

Negyedik lemezét jelentette meg idén a budapesti Insane zenekar. A *Mi szigetünk – A mi birodalmunk* című lemez 10 angol nyelvű és 1 magyar dalt tartalmaz. A kissé harsány színű frontborító kissé nyakatekert sorrendben rejtja a szövegeket, de ez lehet, hogy zenekari koncepció volt.

A zene azonban elsőrangú. Olyasfajta modern metal muzsika, melyben jól megfér egymás mellett – akár egy időben is – a hörgés és a dallamos ének. A gépies intró után elsőként érkező *Something In The Wind*-ből kiderül, hogy új énekesük nagyon kitesz magáért, durvább és dallamosabb énjét is sok stílusban szólaltatja meg. Persze nem csak miatta érezhető elsőre slágeresnek a *Hocus-Pocus*, itt a gitárok is dohogva húznak. Nem csoda, hogy erre a számra készült a klip, koncerteken biztos nagy kedvenc lesz. A *Ready To Kill* és a *How dare you?* hörgésekkel megpakolt durva gitártémái és erős dallamai után kikapcsolódásként érkezik a spanyol című *Fuerteventura*, mely egy akusztikus kirándulás a latin zenék világába.

Összességében elmondható a felvételtől, hogy jól és arányosan szól, a dalokból kellő dinamizmus árad, és habár talán néha kissé kiszámítható, hogy a lágyabb-erőteljesebb részek miként váltják egymást a dalokon belül, az ilyen zene mindig színpadra és lelkes közönség számára született.

Nagy kedvencem még a lemezzáró *Lelkem iránytű*, mely nem csak magyar szövegével, hanem lágyabb húrpengetéseivel készíti megnyugvásra a hallgatót. Hogy aztán minden kezdődhessen előlről.

» Rádióműsor «

MR6 – A RÉGIÓ RÁDIÓJA A Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon:

5.00 Hajnal-táj (MR1 – Kossuth Rádiótól)

HAJNALTÓL REGGELIG FM 101.7 MHz

Szerkesztők: Orbán Violetta, Fábian Mária, Gungl László, Kovács Miklós, Zsoldos László, Nagy Gábor

6.00 Műsorkezdés, hírek röviden

6.10 Meteorológiai körkép

6.15 Dél-Dunántúli Krónika

6.23 Regionális lapszemle

6.30 Hírek, közlekedési információk

6.38 Sportösszefoglaló

6.45 A Dél-Dunántúl híreiből

6.52 A nap témája – riportban

7.00 – 8.00 Az előző óra menetrendje

8.00 Hírek

8.05 – 9.00 Magazinóra riportokkal

9.00 – 12.00 Itthon vagyunk!

Benne többek közt: Autó-motor 101.7, Jelige, Zöld jelzés, Fogadó, Zenejubilista, 4-es Retró, Magyar zenék órája, Blúz – női magazin

12.00 MR1 Déli Krónika

12.30 Nótaszó

DÉLUTÁN FM 101.7 MHz

13.00 Dél-után – az MR6 zenés magazinműsora

Szerkesztők: Varga László, Nagy Gábor, Fábian Mária, Kis Tünde, Zsoldos László, Kovács Miklós

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Estidőben! – szórakoztató műsor telefonos játékokkal és oldies-slágerekkel, nosztalgia-muzsikával

21.00-tól: Nótaszó

22.00-tól: Petőfi éjszaka

Hétfégi műsorrend magyar nyelven:

Szombat

8.00 – 12.00 Jó pihenést! – szórakoztató műsor, benne többek közt:

Ez történet a 7-en a 101.7-en: az elmúlt napok összefoglalója

Telefonos játékok

MR1 Déli Krónika

12.00 Nótaszó

13.00 Jelige – Apróhírdetések „nagy” története után kutakodik Orbán Violetta, Fábian Mária, Erdei Krisztián, Kovács Miklós és Zsoldos László

14.00 Édes Éter – telefonos kívánságműsor

Szerkesztő: Császár Andrea és Erdei Krisztián

Telefon: 72/518-318 SMS-vonal: 30/30-30-233

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Készülj az estére! A zene java

22.00-tól: Petőfi éjszaka

Vasárnap (hírek óránként)

8.00 „Kapocs” – ökumenikus magazin

9.00 Művészbemutató, Somogyi magazin, Tolnai magazin, Baranyai magazin (forgóban)

10.00 Régió-portré

Telefonos kívánságműsor 72/518-318

12.00 MR1 Déli Krónika

Régió portré ismétlés

14.00 Komolyzenei kaleidoszkóp, Lemezbörze

15.00 Ismétlőóra

„MÁS” – a Dél-Dunántúlon élő kisebbségek magyar nyelvű műsora

Heti zenejubilista – könnyűzenei évfordulókról Koszits Attilával

17.30 MR1 Esti Krónika

18.00 Pannon koncerttükör – a Pannon Filharmonikusok Pécs és a Régió Rádió közös műsora (A sorozat szerkesztője: Kovács Attila)

19.30 Opera-félóra – érdekességek az opera világából

Nemzetiségi műsoraink az MR4 országos adásban:

Horvát nyelven:

AM 873 KHz: 8.00 – 10.00

Német nyelven:

AM 873 KHz: 10.00 – 12.00

Szerb nyelven:

AM 873 KHz: 14.00 – 16.00

Az MR6 pécsi régió rádiójának elérhetőségei:

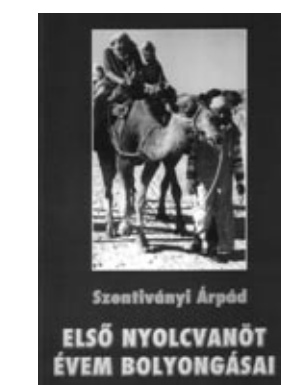
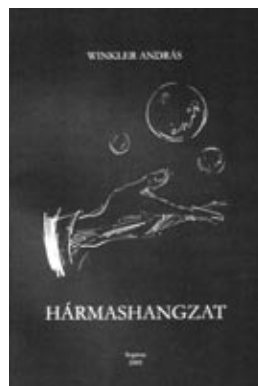
Telefon: 72/518-333

Fax: 72/518-320

E-mail: regioradio@radio.hu

Net: www.mr6.hu

Keresse az MR6 Régió Rádiót az iwiw-en is! www.iwiw.hu

K
ö
n
y
v
a
j
á
n
l
ó
n
k

Október – Őszhó, Mindenszentek hava						
H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
		1	2	3	4 ♠	5 ♠
6 ♠	7 ☉	8 ☼	9	10	11	12
13 ♠	14 ●	15 ♠	16 ☼	17	18	19
20	21 ☉	22 ♠	23 ♠	24 L	25	26
27	28 ♠	29 ☉	30 ☼*	31		

☉ Első negyed ☉ Újhold ☼ Köd
 ☉ Utolsó negyed ♠ Csapadék * Hó
 ● Telihold L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható.
 A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Kéri János

Havi ételajánlat – Csiki pecsenye

Kéri Jánosné

Hozzávalók: 8 szelet sertésborda, 3 dl tej, 2 ge-rezd fokhagyma, só, pirospaprika, liszt, 1 evőkanálnál olaj.

Elkészítése: A hússzeleteket kiverjük, és másnapig fokhagymával ízesített tejben áztatjuk. Sütés előtt a tejet leitatjuk róla, a szeleteket paprikás lisztbe forgatjuk, és nagyon kevés olajban ropogósra sütjük. Apró kockára vágott sült burgonyával és savanyúsággal tálaljuk azon forrón.

KÉRI JÁNOSNÉ (Nagyvenyim)

Októberi névnapok

1. szerda	Malvin
2. csütörtök	Petra
3. péntek	Helga
4. szombat	Ferenc
5. vasárnap	Aurél
6. hétfő	Brúnó, Renáta
7. kedd	Amália
8. szerda	Koppány
9. csütörtök	Dénes
10. péntek	Gedeon
11. szombat	Brigitta, Gitta
12. vasárnap	Miksa
13. hétfő	Kálmán, Ede
14. kedd	Helén
15. szerda	Teréz
16. csütörtök	Gál
17. péntek	Hedvig
18. szombat	Lukács
19. vasárnap	Nándor
20. hétfő	Vendel
21. kedd	Orsolya
22. szerda	Előd
23. csütörtök	Nemzeti ünnep,
Gyöngyi
24. péntek	Salamon
25. szombat	Blanka, Bianka
26. vasárnap	Dömötör
27. hétfő	Szabina
28. kedd	Simon
29. szerda	Nárcisz
30. csütörtök	Alfonz
31. péntek	Farkas

Október 10., péntek

Pécs: Kortárs képzőművészeti kiállítás és vásár a Pécsi Műhelygalériában (Várady Antal u. 5/a). Nyitva: kedd-péntek 12–17 óra, szombat: 9–12-ig.
 Pécs: Elszáll a lélek? El Kazovszkij és barátai c. kiállítás a Vasarely Múzeumban. A kiállítás megtekinthető: november 9-ig.
 Győr: Barokk Nosztalgia Művészeti Fesztivál, szeptember 26-tól október 15-ig. Web: www.zichypalota.hu, www.barokk.hu
 Bonyhád: Lőrinc Vitus festőművész kiállítása a Művelődési Házban. Megtekinthető: október 31-ig.
 Kaposvár: Kusz Zsuzsanna selyemfestő kiállítása a Kaposfüredi Művelődési Házban. Megtekinthető: november 4-ig.
 Pécs: Brit Napok – 2008. Warrington képekben – fotókiállítás a Művészetek és Irodalom Házában. Megtekinthető: október 16-ig.
 Keszthely: Élet a fában – Keszthelyi Jenő, barátunk és szerzőtársunk, intarziáművész kiállítása a Helikon Kastélymúzeumban. A Vadászati Múzeumban december 31-ig látható a kiállítás.

Október 11., szombat

Óriszentpéter: V. Őrségi Nemzetközi Tökfesztivál. Web: www.regiofokusz.hu
 Balatonfüred: Balatoni Évadzáró Vitorlásverseny, október 11-12. Web: www.balatonfured.hu

Október 13., hétfő

Pécs: 19 óra – Schubert és Schumann-est a Művészetek és Irodalom Házában. Fellépők: Alessandro Codeluppi – ének, Szabó Gabriella – fuvola, Szabó Ferenc János – zongora.

Október 14., kedd

Nagykanizsa: 19 óra – A muzsika hangja – musical, a veszprémi Pannon Várszínház előadása.
 Hevesi Sándor Művelődési Központ.

Október 15., szerda

Pécs: 15 óra – Játékszerek fából – kiállítás a Művészetek és Irodalom Házában. Megtekinthető: október 24-ig. (Október 20-án előadás)

Október 16., csütörtök

Kaposvár: 18 óra – Fehér Attila Beatles történeti kiállításának megnyitója és előadása a legendás együttesről. Helyszín: Töröcskei Községi Ház. Megtekinthető: november 17-ig.

Október 17., péntek

Eger: Az Egri Vár Napja. Web: www.egrivar.hu
 Pécs: 19 óra – Jazznők – a Székesfehérvári Vörösmarty Színház és az Ágens társulat produkciója a Művészetek és Irodalom Házában.

Október 18., szombat

Pécs: 10 óra – Pécsi aviatika – A pécsi repülés története. Az időszaki kiállítást bemutatja: dr. Csizsik Zoltán, a kiállítás szervezője. Várostartó Múzeum, Felsőmalom u. 9. A Pécsi TKM Klub szervezésében.
 Kaposvár: 16 óra – Megemlékezés Együd néprajzkutatóról, az intézmény névadójáról az Együd Árpád Művelődési Központban. – 16.30 – Táncháza az Együd Árpád Művelődési Központban.
 Nagykanizsa: 18 óra – Tánca lábam – népzenei táncháza sorozat. Fellép: Szeret Együttes (Budapest), primás: Vizeli Balázs. Helyszín: Medgyaszay Ház.

Október 20., hétfő

Pécs: 9 óra – Játékosdák fából – előadás és játékkészítés. Dr. Gerencsér Kinga, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Kar egyetemi docensének előadása a Művészetek és Irodalom Házában.
 Pécs: 17 óra – 175 éve született Lotz Károly festőművész. A Pécsi Tájak-Korok-Múzeumok Klub vendége: Pandur József művészettörténész. Helyszín: Lenau-Ház.

Október 22., szerda

Nagykanizsa: 15 óra – Kina – vetített képes úti élménybeszámoló. Előadó: dr. Vezendi László, Hevesi Sándor Művelődési Központ.
 Gödöllő: VII. Nemzetközi Liszt Fesztivál – október 22-től 26-ig. Helyszín: Gödöllői Királyi Kastély.

Október 24., péntek

Nagykanizsa: 19 óra – Keresztes Ildikó jótékonyági galaestje az Állatok Világnapja alkalmából a Hevesi Sándor Művelődési Központban.
 Pécs: 19 óra – Ewald Brass Quintet rézfúvós együttes koncertje a Művészetek és Irodalom Házában.
 Szigliget: Szigligeti Süllőfesztivál – október 24-25. Web: www.sullofesztival.hu

Október 25., szombat

Pécs: 19 óra – Jim Morrison – Amerikai ima koncert. Jim Morrison és a The Doors szerzeményeit előadja a Hobo Blues Band. Művészetek és Irodalom Ház.
 Október 26., vasárnap
 Pécs: 16 óra – Minden, ami összeköt – Tér és imádság – kiállítás a Művészetek és Irodalom Házában. Megtekinthető: 2009. január 26-ig.

Október 27., hétfő

Pécs: 19 óra – Kalimba Duó koncertje a Művészetek és Irodalom Házában.

Október 29., szerda

Pécs: Összeolvadások – tengerfolyó. Davor Saric fotóművész (Sibenik) kiállítása a Művészetek és Irodalom Házában. Megtekinthető: november 21-ig.

Október 30., csütörtök

Pécs: 14 óra – Janus Pannonius pécsi püspök arckonstruktója. Helyszín: Régészeti Múzeum, Széchenyi tér 12. A Pécsi TKM Klub szervezésében.
 Nagykanizsa: 17 óra – Magyar plakát-retró – válogatás 30 év plakátművészetéből. A kiállítást megnyitja: Feledy Balázs művészeti író. Megtekinthető: 2009. január 31-ig. Helyszín: Képzőművészetek Háza.

November 4., kedd

Pécs: 17 óra – Természetfotózás Gemencen – Kammermann Péter. Duna-Dráva Nemzeti Park Klub. Helyszín: Tettey Oktatási Központ. Web: www.ddnp.hu

November 6., csütörtök

Pécs: 15 és 16 óra – Renezsánsz könyvritkaságok a Klimó-könyvtárban. Bemutatja: dr. Pohánka Éva osztályvezető (Szepesy u. 1.). A Pécsi TKM Klub szervezésében.

November 8., szombat

Gyöngyös: Ásványgyűjtők XX. Mátrai Találkozója, november 8-9. E-mail: gyongyos@tourinform.hu.

November 14., péntek

Pécs: 15 óra – A Székesegyház Kocsis László kanonok verseiben. A Székesegyházban a sétát vezeti: Tillai Gábor történész. A Pécsi Tájak-Korok-Múzeumok Klub szervezésében.

November 17., hétfő

Pécs: 17 óra – Kertek a kezdetektől. A Pécsi Tájak-Korok-Múzeumok Klub vendége: Detky Rita tájépítész. Helyszín: Lenau-Ház.

Ez a Hetedhéthatár

239. száma

web-oldalunk: www.hetedhethatar.hu